BELÜGYMINISZTÉRIUM BV. ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁG KIADVÁNYA

CSAK BELSŐ HASZNÁLATRA

Heti HIRADÓ

VI. ÉVFOLYAM, 37. SZÁM. ÁRA: 1,50 Ft. 1962. SZEPTEMBER 14.

ŐSZINTE VALLOMÁS

Szilárdan él benne az elhatározás: mindent jóvá kell tennie

Kiégett házak, felszaggatott utak, vad pusztítás jelezte, hol, merre garázdálkodtak az ellenforradalmárok. Fiatal lány baktatott a néptelen utcán, lázasan, elcsigázva. Lábában, mintha megannyi tű járna vitustáncot, minden lépés kínszenvedést jelentett. Megsebesült. Most minél távolabb szeretne kerülni a tett színhelyétől.

Várta, mikor szólítják meg valamelyik útkereszteződésnél, de senki sem törődött vele. Gondolataiba merült, agyában borzalmas emlékek kergették egymást: fekszik a géppuska mellett, megnyomja az elsütő lapot, lent az utca kövén valaki elvágódik... Hrozova Erzsébet akkor még nem tudta, ki volt az áldozat, kit ölt meg ilyen aljas módon. Látott mást is, amelyekről ma azt mondja a Kalocsai Országos Börtön nevelői szobájában:

— Több volt, mint emberi aljasság. Vadállatok nem csinálnak azt egymás között. És mi mondtunk magunkról, hogy hősök vagyunk... Emberek voltunk egyáltalán?

S azon a napon hazafelé tartott a szüleihez. Ugy gondolta, mindent elmond édesapjának és megkéri, ne haragudjon rá, hiszen volt férje miatt sodródott a bűnbe...

— *Fáradt is voltam, a sebesülésem is fájt, pihenni szerettem volna.* — (Nem tudtam, hogy közben a sógorom mindent elmondott édesapámnak.) Sokáig csengettem. Senki sem nyitott ajtót. Nagy sokára jött ki édesapám. *Egy sápadt, nagyon megtört, öreg ember állt előttem, holott az utolsó találkozáskor még vidám, életerős ember volt...* Nehezen szólalt meg:

— *Mit keresel itt?*

— *Szeretnék bemenni* — kértem.

— *Ide? Te? Ebbe a házba? Soha!*

— *Vártam, mikor kapok egy hatalmas pofont. A pofon nem fájt volna annyira, mint a rideg, szinte kegyetlen elutasítás.* Nemigen szólhattam többet, becsapódott előttem az ajtó. Immár öt esztendeje ennek. Rohannak az évek, pedig börtönben vagyok, ahol egy nap is hosszúnak tűnik. *Ma is tisztán emlékszem, mit mondott még édesapám. És igaza, nagyon igaza volt.* Én is szerettem volna elmondani néhány dolgot, de annyira sem érdemesített, hogy meghallgatott volna. Levelet is hiába írtam nem válaszolt. Egyszer és mindenkorra lemondtam arról, hogy valamikor is szóba áll velem.

Nem zúgolódhattam, éreztem, legyen bár kegyetlenebb hozzám, akkor is neki van igaza.

Öt év kellett ahhoz, hogy valamennyire megenyhüljön irántam. Az utolsó beszélőre már eljött. Éppen olyan szigorú volt, mint azon az emlékezetes novemberi délutánon. Arra a kérésemre, hogy bocsásson meg végre, mindössze annyit válaszolt:

— *A bűncselekményedet, lányom, soha nem bocsáthatom meg, de mint gyermekemre nem haragszom...*

Hrozova elítélt megértette, mire gondolt az édesapja. Nem teljes ugyan a feledés, de már ez is valami. S ez a „valami" új erőt adott a lánynak ahhoz, hogy a jövőben érdemes lesz szorgalmasabban dolgozni, fegyelmezetten viselkedni. S hogy szakítani tudjon bizonyos dolgokkal. Nincs könnyű helyzetben: mennyi intrika és rosszindulat veszi körül, de *Hrozova nem hallgat a gúnyos megjegyzésekre. Járja a maga útját...*

Szilárdan él benne az elhatározás: „Mindent jóvá kell tennem!

Ha a börtönben megszokom a kemény munkát, tisztességes viselkedést, a szabadulás után is könnyebb lesz. Szeretem az édesapámat, szeretem a testvéreimet, közöttük akarok élni a szabadulás után. Megbocsát egyszer a társadalom is. Nagyon szeretném."

Álmatlan éjszakák, töprengés, ha nincs lent a munkateremben. Ujra és újra végig pergeti az eseményeket. Nem a börtönben töltött éveket: öt év alatt egyetlen fegyelmije volt, de már régen. Azóta *jól dolgozik, és példás a magatartása is.* Azokat a napokat idézi vissza, amikor nem tudta — ezt állítja most is —, hogy mit, miért csinál. Csupa nyitott, megválaszolatlan kérdés. S ez mindennél rosszabb. Nincs, amivel megnyugtathatná magát, ha csak látszólag, vagy pillanatnyilag is. Amit a többiek mondanak...

— *Butaságnak tartom. Miért ne fordulhatnék én bizalommal a nevelő s a felügyelő urakhoz? Miért ne mondhatnám el a problémáimat?* Nem akarok azok közé tartozni, akik között a bűncselekmények milyensége miatt lennem kell.

Nem tartozhatunk egy táborba. Az én világom egészen más. Már akkor megundorodtam attól, amit csináltam, amikor elkövettem.

Megkaptam érte, amit megérdemeltem. Sőt, többre számítottam. Bűnösök vagyunk? Igen? *Ártatlanul senki sem ítél a bíróság.* A társadalom ellenségei voltunk. Én azonban már nem érzem magam annak. *A politikai elítéltek közül már kiszakítottam magamat, s egyre messzebb távolodom tőlük.* Egyszer majd édesapámnak is elmondom ezeket, hogy minél előbb teljes legyen a megbocsátás.

★

Mit mondhatnák még e önvallomáshoz? Őszintének tűnik. *Hrozova Erzsébet* nem azért mondott el mindent, kitérve a jelentéktelennek látszó részletekre is, mert újságíróival állt szembe. Elmondta ő már ezeket a felügyelő uraknak is. Beszelt erről elítélt társaival is, de nem dicsekvés képpen. És nem ölt világfájdalmas arcot, nem sajnáltatja magát, *egyetlen percig sem állítja, hogy ártatlan volna.* A nevelők sem emlékeznek arra, hogy egyszer is ilyesmit hallottak volna Hrozova Erzsébet elítélttől. *Érzi ő a felelősségét a bűncselekményekért, s minden igyekezetével azon van, hogy jóvátegye azt.*

(I-ván.)

A felelőtlenség következménye

Öreg napjaiban kellett megismernie a börtönt

CSAKNEM TELJESEN ŐSZ ASSZONY Hennel Béláné elítélt, akivel a bűncselekményéről beszélgettünk a Kalocsai Országos Börtönben. Letartóztatása előtt földművesszövetkezeti felvásárló volt. Itt követte el a bűncselekményét. A társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett sikkasztásért ítélték szabadságvesztésre. Több esztendeje van már börtönben.

— *Nem volt ennyire fehér a hajam, amikor bekerültem. A börtön nagyon megviseli az embert. Fal és rács, amerre csak nézünk. Ötven esztendős koromig elképzelni sem tudtam, milyen is lehet egy börtön. Öreg napjaimban kellett megismerkednem vele. Szomorú dolog és nagyon szégyenlem magam. Milyen nagyszerűen élhettem volna tovább is a férjemmel — sikkasztás nélkül...!*

— *A férje?*

Válasz helyett fájdalmas sóhaj tör fel az asszonyból...

— *Amíg én a börtönbüntetésemet töltöttem, a férjem meghalt...* — *Mindig aggódott miattam — váratlanul érte. Különben sem volt egészséges ember... Egyedül maradtam. Mennyi jóvátehetetlen baj származhat abból, ha valaki mit sem törődve a várható következményekkel, bűncselekményt követ el! Ideig-óráig futhat a bűnös, előbb-utóbb azonban kibújik a szeg a zsákból. Amíg ez nem történt meg, addig én is azzal „vigasztaltam" magam: nem jöhetnek rá a sorozatos csalásra, nem hagytam nyomot... Ezt azonban csak hiszi az ember. Sok olyan elítélttel találkoztam már, akik az ötödik, vagy a nyolcadik börtönbüntetésüket töltik. Én nem lehetek ilyen. Nem a korom miatt — értik ugye, mire gondolok? Még akkor sem lehetek ilyen, ha teljesen egyedül maradtam. Boldogulni fogok, de becsületes munkával. Ez a feltétele annak, hogy a börtönből kiszabadulva, nyugodt, tisztességes életem legyen.*

HENNELNÉNEK A SZABÁSZATBAN elért kitűnő eredményeiről elismeréssel beszélnek a kalocsai börtönben.

— *Több mint kétezer méter anyagmegtakarításom volt az első félévben — mondja Hennel Béláné elítélt.* — *Pontosabban kettőezernegyvennégy métert írtak jóvá. Hasonló eredménnyel szeretném zárni ezt a félévet is. Akkor leszek nyugodt, s akkor mondhatom, hogy a börtönben valóban jól dolgoztam, ha tartozásomnak az utolsó részét is visszafizetem. Erre azonban még várnom kell néhány évig.*

Hennelné szabadulásáról korai lenne még beszélni. Legszívesebben a bűncselekményéről is hallgatna. Nem várta meg a következő kérdést, így folytatta:

CSAK AZT TUDNÁM, mi szükségem volt a csalásra? Hogyan lehettem ennyire meggondolatlan, hogyan tehettem ennyire bizonytalanná öreg napjaimat? Dolgoztam volna még néhány évig, utána megkapom a nyugdíjat. Akkor nem jutott eszembe az ilyesmi: tetszett, hogy több a pénzem, nincsenek anyagi gondjaim, hogy szép ruhákat vehetek magamra stb. Igen ám, de ahhoz, hogy több pénzem legyen, bűncselekményt kellett elkövetnem. Legszívesebben falba verném a fejem, megérdemelném. Nem gondolkoztam. Különben nem jutok ide. Már csak abban bízhatok, hogy a börtönt egészségesen hagyhatom majd el, és lesz erőm jóvátenni az elkövetett hibákat, illetve bűncselekményt.

—ács—

Vasútváros a hódmezővásárhelyi úttörőházban

☆

Ez már nem is villanyvasút, hanem egész vasútváros. A Hódmezővásárhelyi Úttörőházban egy vasútmodellező szakkör működik. Az ifjú vasútépítők hetven méter hosszú távirányítású modell készítettek. A kis pajtások, vezetőjükkel boldogan szemlélik nagyszerű művüket

VÁRATLAN LEVÉL

Akár hetekig kutathatnánk a kintről érkezett borítékok, egyszerű postai lapra írt sorok között — aligha találnánk olyan levelet, amelyikben a szülő, a feleség megdicsérné a büntetését töltő hozzátartozóját. A Kaposvári Megyei Börtönben sem olvastunk ilyen levelet. A szókimondó, őszinte sorok annál gyakrabban váltogatták egymást: apa a gyermekét, feleség a férjét — vagy fordítva — dorgálta, gyakran túl keményen is, amiért felelőtlenségével nehezebb helyzetbe sodorta a családot. Ám a levelek többsége meghitt hangon zárult, így: „Nagyon várunk haza, arra kérünk, viselkedj emberhez méltóan..."

... És évek múltán minden feledésbe merül, ha az intő szavak termőtalajba hullanak: helyrebillen a családi béke, a családi egyensúly, megszűnik a szégyen, mert: lám, amióta a börtönből hazajött, derekasan dolgozik, tisztességesen viselkedik, szereti a munkáját, a munkahelyét, a munkatársait és így tovább.

A levelek hangulatát általában az otthoni események alakulása határozza meg. Az olyan elítélt, aki az „átlagosnál" is nehezebb helyzetbe sodorta a családját, szinte fél a következő hazai levéltől, mert: ismét a szemrehányások özöne, a „Mindennek te vagy az oka, te léha, csavargó..."

Csima András elítélt is a napokban kapott levelet a feleségétől. A kaposvári börtön fiatal elítéltje aligha gondolt a levél felbontása előtt arra, mi minden lesz az említett levélben... Nem is annyira levél (nem túlzás), inkább „vádirat" érkezett a feleségétől.

Ime, néhány mondat a levélből:

„Soron kívüli leveledre, sok tépelődés után, most válaszolok. Elhiszem, hogy nincs nyugalmad, de nekem sincs már nagyon régóta. Igazságtalan vagy anyuékkal szemben. Ők igazán nem biztatnak semmire sem. Hogy megmondják, amit akarnak, természetes. Mit szólnál hozzá, ha a te lányoddal bánna úgy valaki, ahogyan te bántál velem? Lehet, hogy neked nem fájna, de én... Rólad nem beszélhetek előttük, nem létezel a számukra.

Legyél őszinte, ki türt volna el annyi mindent, mint én? És miért? Mit kaptam érte? Semmit. Még csak szeretetet sem. Hányszor kértelek, legalább a gyermekeid édesanyját tiszteld bennem, és viselkedj megfelelő módon, te erre nem voltál hajlandó.

Igaz szavak

Miért keresed mindig másban a hibát, és magadban semmit sem veszel észre? Nagyon szép terveket szövögetsz a jövőre nézve, de ezeket is feltételekhez kötöd. Megint engem rángatsz elő, hogy: ha én veled maradok... Szóval mindig, mindennek én vagyok az oka. Csak tudnám, miért? Hát nekem kellett az, amit csináltál, vagy én biztattalak? Tudom, nem számítottál erre a levélre...

Te könnyen leírod, hogy bele kell nyugodni mindenbe — csakhogy én sem megnyugodni, sem megbocsátani nem tudok többet. Szinte naponta végig gondolom az életemet és akaratlanul is csak sirok, és azt veszem észre, hogy már hajnalodik... Arra a két drága gyerekre akkor kellett volna gondolnod, amikor a bűncselekményeidet elkövetted. Azokat is ide értem, amelyek nem tartoznak a bünthető dolgok közé. Tudod, melyekre gondolok..."

A levél egyik-másik bekezdésében *Csimáné* sokkal keményebb hangon írt férje viselt dolgairól. *Mi a véleménye minderről Csima elítéltnek?*

— *Mindenben igaza van a feleségemnek, megérdemeltem amit kaptam.*

— *A börtönbüntetésre gondol?*

— *Arra is. Szép pályát futottam be, aránylag rövid idő alatt. A bűncselekmény elkövetése előtt már igazgató-tanító voltam. S mindezt így „háláltam" meg...*

Csima Andrásban nemcsak a felesége csalódott: azok a szülők is, akik Csima tanító úrra bízták gyermekeik nevelését. Amíg becsületesen dolgozott, tisztelettel néztek rá, bizalommal fordultak hozzá — de *egyetlen meggondolatlan lépés is elegendő volt ahhoz, hogy a tiszteletből megvetés legyen.* A csavargás, a züllés nem válogatja az áldozatokat: mindenkit magával ragad, ha az ember nem tud állj! parancsolni, amikor még nem késő. Csima András is érezte, hogy a lejtőre csúszott, de megállni már nem tudott, azaz nem is akart. Jól érezte magát az ivócimborák között, egyedül a pénztelenség zavarta. Ezen is segített — és erre fizetett rá: egyszer kilenc, egyszer pedig hathónapi börtönnel.

„Belátom: hibáztam"

— *Itt józanul értékelheti az ember, mikor, milyen hibát követett el, s módjában áll levonni a tanulságot* — mondta *Csima* elítélt, mielőtt befejeztük volna a beszélgetést. — *Igaz ugyan, hogy a feleségem nem akar megbocsátani, legalább is a levél szerint, a szabadulás után azonban mindent elkövetek, hogy még egyszer visszaszerezzem a család, s a társadalom bizalmát. Nem akarok elveszett ember lenni!*

—ko—

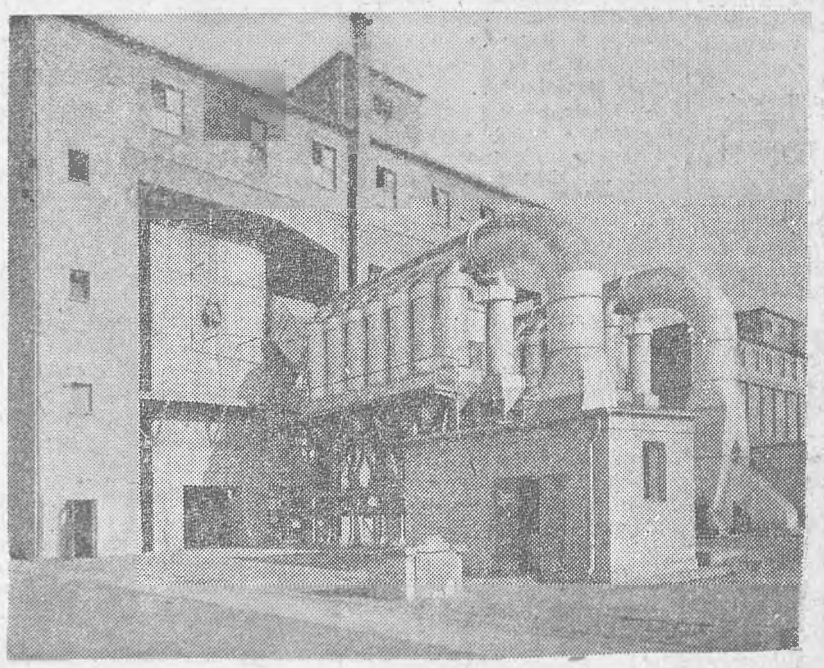

A Rudabányai Vasércdúsító

☆

Nyersvastermelésünk az 1938. évi 335 ezer tonnáról 1 millió 249 ezer tonnára nőtt. Ezt a csaknem megnégyszereződött nyersvastermelést segíti tovább növelni és önköltségét csökkenteni az új rudabányai vasércdúsító.

Az üzembehelyezés óta a korszerű létesítményben eredményes kísérleteket is folytatnak a dúsított érc vastartalmának további növelésére.

A VISSZAESŐK MENTSÉGET KERESNEK

I.

Vannak jelzőtáblák

A Balassagyarmati Megyei Börtönben a visszaesés okairól beszélgettünk elítéltekkel. Egy széles látókörű, iskolázott ember azt mondta:

— Sajnos, a szabadulás után az ember elől eltűnnek a jelzőtáblák. Mint a közlekedésben a jelek; — itt bukkanó jön, itt éles kanyar, itt sebességkorlátozás, itt útkereszteződés, emitt parkírozni tilos — a börtönben az elítéltek előtt ott vannak a magatartási szabályok. Ott vannak a parancsok, az utasítások, a felügyelet, a nevelők, a munkáltatók s jelenlétük minden valamire való embert visszatart a meggondolatlan cselekedetektől. A szabad életben nincsenek ilyen figyelmeztetők. Az ember mire észreté, ismét a börtönben találja magát.

Egy iskolázott ember mondta ezt, egy visszaeső elítélt. Éppen azért vonjuk kétségbe műveltségét, mert ez a jó tulajdonság ki kellene, hogy zárja a könnyelműséget.

Az ilyen „jelzőtáblások" bent jól viselkednek, szorgalmasan dolgoznak, mert így könnyebben telik az idő. Talán a korábbi szabadulás reménye is hajtja őket. Mindenképpen: így az előnyösebb, és így az erkölcsös is. Hogy aztán a visszaeső szorgalmaskodók között kinél dominál a helyes erkölcsi felfogás, és kinél az előnyhajhászás, ezt sajnos nehéz megállapítani, ez legtöbbször elmosódik a szemlélő előtt. Nem is volna helyes egyetlen igyekvő embert is gyanakvással illetni.

Kiderül az igazság

Maradt tehát a régi közmondás: *nincs olyan titkos dolog, amit az idő ki nem forgat.* Előbb-utóbb kiderül az igazság,

a szabadulás után elválik, kit vezettek önző célok, és kit az igazi becsületérzés.

Akit az igazi becsületérzés, helyes erkölcs vezet és serkent kifogástalan magatartásra, azt elkíséri a „jelzőtábla" a szabad életben is. Az nem kerül hamarosan vissza a börtönbe, vele szemben jogos a remény, hogy sose fog visszatérni. *Az ilyen ember szerény, türelmes, igazságos, csak azt fogadja el és az esik neki jól, amit kemény, szorgalmas munkával megdolgozott.* Az ilyen emberre — mert van öntudata és felelősségérzete —, építeni lehet.

Ezzel szemben, akit csak a szűkkeblű önzés, az előnyhajhászás serkent a börtönben a jobb eredményekre, az a szabad életben se állja meg a helyét. *Az ilyet a szabadulás után elvakítja a könnyebb, jobb élet lehetősége, s lelkiismeretfurdalás nélkül vadászik a jogtalan előnyökre.* S később már csak mások munkájának eltulajdonításával igyekszik megélni, s természetesen, előbb-utóbb a börtönben köt ki.

A látszatért teszik...

Az ilyenek bár példás magatartást tanúsítottak, kitűnő munkát végeztek a börtönben, valójában sose voltak jók. A börtönben is folytatják a csalást más módszerekkel. *A csalásra specializált eszük úgy irányítja cselekedetüket, hogy a látszat szép legyen,* a szorgalmuk és a magatartásuk a követelményeknek megfelelő képet mutasson.

Helyes, erkölcsös törekvés helyett a jól leplezett előnyhajhászás szunnyad bennük,

s alig várják, hogy a szabályok és utasítások „béklyóitól" megszabadulva, újra fékeveszetten tombolhassanak, mérhetetlen szomorúságot és fájdalmat okozva a családnak, gyötrő kellemetlenséget önmaguknak és kárt a társadalomnak.

Bent a börtönben aztán újra szorgalmasak — a magatartásukkal se akarják maguk ellen hívni a börtön megtorló szabályait —, igyekeznek példamutatónak feltűnni. A munkájukat, jóra törekvésüket természetesen elismerik, mindemellett érezniük kell, hogy most jóval nagyobb velük szemben a bizalmatlanság, mint azelőtt. Egyszer rá kell döbbenniük, hogy csalással talán ideig-óráig valahogyan, de nyugodtan soha nem lehet megélni.

A szabad életben is vannak jelzőtáblák. A minden jóravaló embert irányító erkölcsi érzésen kívül konkrétabb formában is. *Glázer József* előzetes például éppen egy ilyen *„jelző"*-re szeretné hárítani a visszaesésért a felelősséget.

Glázer előzetes előzőleg hat és fél évre volt ítélve. A börtönben példamutatóan viselkedett, kedvezménnyel szabadulhatott.

Egy évet és öt hónapot vitt magával, meg a nevelők jótanácsait, a börtönévek jóra intő figyelmeztetéseit

— sajnos, ez utóbbiakról hamar elfeledkezett úgyannyira, hogy az előbbiről — a számára akkor olyan nagyon kellemesről, a kedvezménnyel nyert szabadságáról is le kellett mondania.

Másokat hibáztat

Tehet-e erről Glázer előzetes? Ha őt kérdezzük, legfeljebb csak „legkevésbé". De ha a tényeket kérdezzük, akkor a legkisebb kétség kizárva is csak ő tehet.

Az érvei bizonytalanul sorakoznak: *„Én cipész szakmát tanultam bent, s mindhiába próbáltam a szakmámban elhelyezkedni, sehol sem vettek fel..."*

Elsorolja hogy dolgozott a *Vegyiműveket Szerelő Vállalatnál,* a *Tüzelőanyagszállító Vállalatnál,* a *Műkőipari Vállalatnál* — és amint később kiderült, egyik helyéről se azért távozott, mert megszűnt a munkalehetőség. Csak a kevesebb munka és a több pénz reményével váltogatta a helyét.

— Lakásra gyűjtöttem a pénzt — mondja. — *Volt már együtt vagy tízezer forintom* — ezt ugyan nagyon halkan ejti, de annál hangosabban folytatja: — *nekem három gyermeket kell eltartanom! Még jó, hogy oda megyek, ahol több a pénz...*

— Ezért még nem csuktak börtönbe senkit. Maga se azért van itt, mert munkahelyeket változtatott, hogy több pénzt keressen a családnak.

Az előbb még szelid fiatalember nekipirulva, hevesen háborog:

— Nem azért. A rendőrség zaklatását nem bírtam, azért kezdtem el inni...

— Előtte, amit a házra gyűjtögetett, s utána még azt is el akarta inni, amihez semmi köze... Mivel zaklatta a rendőrség?

— Különböző ügyekkel. Időközökben behívattak, s faggattak, hol volt ekkor? Hát akkor?...

— És...

— És utána elengedtek... De én ezt nem bírtam... Képzeljék, az egész lakosság tudta, mikor elvittek...

— Na, és ha tudta? Nincs abban titok, ha behívatnak valakit, érdeklődnek, felőle. Maga különben is kedvezménnyel szabadult. Az az egy év és öt hónap, amit magával vitt, tartozás. Nem szabad lett volna megsértődnie, ha néha megnézik, mit csinál, nem tévedt-e ferde útra?

— Az a bosszantó, hogy akiknek végig kellett tölteniük a börtönbüntetést, azokat nem zaklatták... Azt gondolják, hogy mert az ember feltételessel szabadult, inkább elkövet bűncselekményt... — dohog.

Nos hát éppen ez az ellenőrzés az a bizonyos „jelzőtábla". Akit behívat a rendőrség, ha nincs a füle mögött semmi, nem kell félnie. S megsértődni se szabad. Éppen a visszaesőknek lehet a legtöbb tapasztalatuk, hogy a börtönből szabadultak milyen gyakran megismétlik bűncselekményüket.

Terhére volt a „jelző"...

Akinek nincs vaj a fején, nyugodtan kiállhat a napra. Akinek tiszta a lelkiismerete, nyugodtan állhat a lakóközvélemény előtt akkor is, ha hívatja a rendőrség, s ha visszatér, büszke lehet rá valahányszor, hogy tiszta.

Egy feddhetetlen ember, nyugodt szívvel, emelt fővel áll a rendőrség előtt,

s válaszol a kérdésekre: ezzel segíti a rendőrség munkáját. Így tesz a társadalom minden becsületes tagja. *Aki a rendőrségben nem mumust, hanem becsületes életének és nyugalmának őreit látja, az készségesen áll a rendőrség rendelkezésére, akár személyével, akár mással kapcsolatban.* Aki így cselekszik, az érezheti magát igazán a társadalom kötelességtudó, teljes jogú polgárának. Aki nem így tesz, az csak bizonytalan kísérője — saját téves nézete által kirekesztett tagja — a társadalomnak.

Glázer előzetesek, lám terhére volt a „jelző". Mi több, ő ezt hibáztatja azért, amiért újra börtönbe került. Természetesen a dologhoz van köze a rendőrségnek. De csak annyiban, hogy *felfedte a bűncselekményt, s letartóztatta Glázer Józsefet, aki a bíróság előtt felel bűnéért.*

—r. sz.—

FÉNYEK ÉS ÁRNYAK

a 100 százalékon felüli teljesítmény körül...

Többször írtam már a *Heti Híradó* részére a Kecskeméti Konfekcióipari üzem 4-es szalagjának életéből. Utolsó írásom óta is változott a szalag összetétele. A szabadulókat ujjak váltották fel. Ritkán kapunk gyakorlott varrni-tudókat. A kezdők hat hétig tanuló állományban vannak. (Jelenleg a 20 főből 4 a tanuló). Vállalati szinten a legmagasabb programunk van; *mégis tartjuk a 100 százalékon felüli teljesítményt.*

Igaz, hogy így száraz adatokban mindez roppant egyszerűnek látszik, pedig a gyakorlatban

sok mindenen múlik az, hogy átlagosan napi 130 db. munkaruha elkészítését jelenthessük a raktárnak.

Erről szeretnék most beszámolni.

Elítélt szalagvezető társaim a változó munkaerők miatt visszatérő panaszait az alábbi tényekkel cáfolom meg: *A 4-es szalag ugyanazon feltételekkel és kondíciókkal dolgozik, mint a többi.* Voltak hosszú idős, gyakorlott dolgozóink, akiknek jó eredményünket tulajdonították. *Szabadulásukkor mások visszaesést jósoltak nekünk. Nem következett be.* Ezen érdemes elgondolkozni.

Az első és legfontosabb, hogy jó eredmény elérését nem dolgozgatni, hanem dolgoznia kell a kollektíva minden tagjának.

Fontos a munkamenet helyes irányítása és a célszerű munkabeosztás.

Elsőrendű feladatok egyike a fegyelem biztosítása. Gyakran csodálkozom panaszokon, hogy egyik-másik dolgozó nem engedelmeskedik. A munkafázisuk vétele mellett háborognak a mellékmunka végzése ellen. Ilyen a 4-es szalagban nincs. Az itt dolgozók elsők akarnak maradni és több pénzt keresni. *Itt jutalmazunk a mellékmunka kiosztással, vagy büntetünk annak elvonásával, például: rossz minőség esetében.*

Ha betegünk vagy szabadulónk van, összedolgozunk. Mint szalagvezető, magam is gyakran ülök varró- vagy speciálgép mellé.

Segítek annak, aki megérdemli vagy önhibáján kívül rá van éppen utalva.

Beszámolok a hibákról is. Igyekszem, mint szalagvezető igazságos lenni; bár elegen vádoltak túlzott szigorúsággal. *Tisztában vagyok a felelősséggel, ami egy szalag vezetésével és annak teljesítmény eredményével jár.*

Változó műszakban dolgozunk napi 8 órát az üzemben, a többit a zárkán töltjük, ahol 14-en vagyunk. Itt aztán van panasz és árnyék bőven: *állandó súrlódások, irigység, civakodás.* Igaz, különbözőek vagyunk, korban, szokásokban. Ingerlékenységet okoz, hogy sokan vagyunk együtt a távollét szereteinktől, a magánélet gondjai. *Ezért volna éppen szükség nyugalomra és pihenésre, csendre és megértésre a napi munka után.*

De van más is. Már az ébredésnél a morcos, barátságtalan, bántó piszkálódások. Mindig ugyanazon emberektől: *Wittenberg Tamásné, Beil Lajosné, Beluch Irén* stb.

Figyelmeztetésük esetén jó munkájukkal érvelnek. Ez azonban nem ellensúlyozza, sőt, nem is ellensúlyozhatja fegyelmezetlenségüket.

Vagy: „kint ilyen meg olyan vagyok"...

Mint zárkafelelőst gyakran felelősségre vonnak a hiányos zárkarend miatt. Például mások ágyazási rendje miatt. Nem beszélve arról, hogy milyen szégyen férfi elöljáró figyelmeztetése háziasszonyok, családanyák számára a rendetlenségük miatt. *Nem régen Oreczki Irma például bakancsának fémsarkával kalapálni kezdte a zománcot vadonatúj fehér mosdótáljáról,* mert elcserélték véletlenül és hogy máskor biztosan megismerje. *Tiltakozásomra, jogos figyelmeztetésemre szemtelenséggel válaszolt.*

Gyakran időz zárkánkban a nevelő tiszt úr. Csodálni tudom csak végtelen jóindulatát, türelmes oktatását és nevelő magyarázatait. Fogadjuk meg tanácsát:

Legyen végre jó kollektív szellem a zárkán is, ne csak a munka terén.

Szeretnénk, ha azok, akikre panasz van, változtatnának magatartásukon, hiszen ez az alapja a szabad életben való boldogulásnak és itt is minden kedvezménynek.

Rakó Istvánné
elítélt.
Kecskemét.

Levelezőtől üzenetek

JÁSZBERÉNYBE: *Buday Árpád György* elítélt *Áldozatos orvosi segítség* címen írt hosszú levelében hálálkodik, mert a büntetésvégrehajtási kórházban műtéti beavatkozással visszadták az egészségét. Sorait e szavakkal fejezte be: *„Mélyen elgondolkoztam mindazokon, amit értem tettek... kötelességem mindent elkövetni, hogy a dolgozó társadalom egyszer engem is visszafogadjon".* Ez mind szép, de Buday elítélt meg lehet győződve róla, hogy az emberek nemcsak vele szemben voltak áldozatkészek, minden beteggel szemben ilyenek, mert ez a kötelességük. Reméljük, igazi kötelességtudást is tanult tőlük Buday elítélt, s elgondolkodik azon, hogy *ő is ha az alapvető kötelességét teljesítette volna, ha becsülettel él, ma nem lenne börtönben.*

SOPRONKŐHIDÁRA: *Marján András* elítélt. A továbbiak folyamán egyszer majd a kérésére is sor kerülhet. S hogy a verse „mérték ütő-e"? Az a kérdés, milyen mértékre gondol. Ha a leírt töprengése a jóban való állhatatosságra serkenti, úgy hasznos. Közlésre nem alkalmas.

És a napló folytatódik...

Miért akart meghalni egy tizenhét éves lány?

Csodálatosan szép nyári este volt. A Halászbástyán összebújt fiatal párok gyönyörködve tekintettek le a szikrázó pompában csillogó, fővárosra. Távolról halk zene dallamait hozta a kellemes júliusi szellő.

A végtelen meghitt csendet hirtelen női sikoly verte fel.

— Mi történt? — dermedtek meg az emberek a sikoly hallatára.

Néhány perc múlva távolról egyre erősödő szirénazúgás hallatszott. Jajgatva, üvöltve közeledett egy fehér mentőautó...

Lent a bástyafal alján egy fiatal lány feküdt összezúzott testtel. Öngyilkos lett...

★

Vajon miért akart meghalni? Miért akarta életét eldobni ez a fiatal lány? Mi válthatta ki, hogy leugorjon a szédítő mélységbe? Vajon ki felelős ezért? Ki?

Amiről a napló beszél...

A lány táskájában egy gondosan bekötött füzetet találtak, melyen szép betűkkel ez állt: Naplóm.

Napló, amely életének mozaikjait őrizte. Apró mozaikokat, amely összerakva, egymás mellé téve egy igen keserves élet küzdelmét, apróbb örömeit, rengeteg bánatát, legbensőbb titkait őrizte.

Lapozzuk fel a füzetet, elevenítsük meg sorait, s fény derül erre a borzalmas esetre, amely majdnem a halálba kergette a tizenhét esztendős lányt.

★

„Végképp elhatároztam, hogy mostantól kezdve naplót fogok vezetni. Így talán jobb lesz. Papírra tudom fektetni bánatom, örömöm, s ha évek múltán fellapozom, kedvesen gondolok vissza emlékeimre. Ez a kis naplóm hű társam lesz az életem fátyolos és derűs részein. Minden vágyam elmondok neked kicsi kis naplóm. Elsírom csendben bánataimat is" — olvasható Megyesi Éva naplójában. *Az előszóban így ír a lány:*

„Ma valami szorongó érzés, valami különös hatás —, így egyszerű szavakkal el sem tudom mondani neked, kicsi társam, hogy mi is történik velem. Igaz, hogy még 16 éves múltam, de már igen sokat tapasztaltam az életben. Hisz csak azt írom neked, amit szívem diktál. Nagyon sok keserűség, bánat ért az élet rögös útjain. Sokszor már arra gondoltam, mit ér az élet? Hisz nekem örömöm, boldogságom nem igen volt. Nehogy azt hidd, hogy gyáva vagyok, de sokszor igen elkeseredek, hogy milyen árva vagyok. Szülői szeretetben nem sokat részesültem. Nem tudom, hogy miért ilyen mostoha hozzám a sors? Nagyon sok megpróbáltatáson mentem keresztül. Kiben bízzak, hiszen sem anyám, sem apám nincs...

Talán meghaltak a szülei és ezért nem kaphat szeretetet, segítséget, jó tanácsot tőlük?

Nem! Megyesi Évának élnek a szülei! Élnek, csakhogy a maguk különös módján. Nem törődve gyermekükkel.

★

Éva még egészen fiatal volt, amikor felbomlott a családi otthonuk. Az apja vidékre költözött, összeállt egy nővel, anyja meg egyre mélyebbre süllyedt az erkölcsi fertőben. Egyikük sem törődött gyermekük sorsával. Ilyen mostoha körülmények után került állami gyermekotthonba.

Felszakadtak a lelki sebei...

Teltek az évek, elvégezte az általános iskola nyolcadik osztályát. Ezután az egyik házkezelőségi vállalatnál helyezkedett el, mint adminisztrátor. Havi fizetése 1000 forint volt.

Szerény, csendes lány volt, szerették nevelői, munkatársai. Szórakozás helyett inkább a könyveket bújta és csendes magányában álmodozott a jövőjéről.

Vajon mit fog hozni a holnap? Milyen lesz az élete. Ilyenkor mindig felszakadtak a gyermek lelki sebei, amelyet szülei gonosztette okozott. Feleleventette és olykor újra és újra átélte azokat a borzalmas napokat, heteket, amikor napirenden volt otthon a civakodás, a verekedés szülei között. Vele mit sem törődtek, eszükbe sem jutott, hogy napokig nem evett, hogy ruhája nem volt. Ez a mérhetetlen sok tragédia kitörölhetetlen nyomot hagyott benne. Szerette volna már elfelejteni gyermekkorát, hiszen már elmúltak az egykori keservek.

Most már egyenesbe jutott. Jól tudta, hogy most kell további életét megalapozni. Fizetésének nagy részét ezért félretette, gyűjtött, hogy ha férjhez megy, könnyebb legyen. Nagyon vágyódott a boldogságra, szeretetre, amely eddig teljesen ismeretlen volt számára.

Éva hosszú évekig nem tudott semmit anyjáról, hogy mi lett vele nem tudta. Egyik ismerősétől ugyan hallotta, hogy börtönbe került.

Aztán egy nap váratlanul megjelent az anyja. Éva döbbenten állt anyja előtt. Nem tudta, mitévő legyen. Azonban a gyermeki szív, amely annyira vágyódott az anyai szeretetre, legyőzte a váratlan találkozásnak feszültségét és sírva borult anyja nyakába.

— Édesanyám! Édesanyám! — mondta a zokogástól elfúló hangon. Boldog volt, hogy újra együtt lehettek...

Anyja elpanaszolta mostoha sorsát, szegénységét és pénzt kért. Ő meg boldog volt, hogy segíthet anyján hiszen hosszú évek óta titkon mindig azt remélte, hogy még jóra fog fordulni életük és együtt fognak élni...

A találkozások egyre sűrűbbek lettek és rövidesen Éva valamennyi összegyűjtött pénze elfogyott. Az anyja azonban tovább követelődzött.

— Értsd meg te nyomorult kölyök, nekem pénz kell, pénz, érted?

A lány meg sírt, tehetetlen volt, hiszen már minden fillérét odaadta.

— Rendben van! Ha nem adsz, akkor eladom a ruháidat — fenyegetődzött. Ezzel összeszedte lánya ruháit és elvitte.

Újabb U-2-es kémrepülőgép sértette meg a Szovjetunió légterét

A szovjet kormány tiltakozó jegyzéke

G. N. Puskin szovjet külügyminiszterhelyettes kedden fogadta *J. M. Mcsweeneyt*, az Egyesült Államok ideiglenes moszkvai ügyvivőjét és a következő szövegű tiltakozó jegyzéket adta át:

A Szovjetunió kormánya szükségesnek tartja, hogy az Amerikai Egyesült Államok kormányának kijelentse a következőt:

Ellenőrzött adatok szerint *ez év augusztus 30-án 19 óra 21 perckor moszkvai idő szerint egy U—2-es amerikai felderítő repülőgép Távol-Keleten*, Juzsnoszahalinsz városától *mintegy 65 kilométerre keletre behatolt a Szovjetunió légiterébe és kilenc percen át repült a Szovjetunió területe és szovjet vizek felett. A Szovjetunió államhatárainak* az amerikai felderítőgép által történt eme durva *megsértése nyilvánvalóan provokáció jellegű.* Általánosan ismert, hogy *milyen komoly bonyodalmakhoz vezetett Powers kémrepülése ugyancsak U—2-es repülőgéppel 1960 májusában és hogy mennyire felháborította a világközvéleményt az Egyesült Államok előző kormányának, akkor az egész világ előtt leleplezett álnok tette. Az Eisenhower-kormány ezen agressziv tevékenysége megtorpedózta a csúcsértekezletet, erősen kiélezte az egész nemzetközi helyzetet*, a világ minden népében aggodalmat keltett a béke sorsa iránt és súlyos teherként nehezült a Szovjetunió és az Egyesült Államok viszonyára.

Éppen ezért *a szovjet kormány megelégedéssel fogadta Kennedy elnök múlt év januárjában tett nyilatkozatát, amely szerint rendelkezést adott ki arról, hogy nem újítják fel az U—2-es repüléseit és nem engedik meg, hogy amerikai repülőgépek megsértsék a Szovjetunió államhatárait.* A Szovjetunió légiterének az amerikai U—2-es gép által történt újabb durva megsértésével kapcsolatban jogosan vetődik fel a kérdés: mi ez, vajon a régi, a Kennedy elnök által elítélt haramiamódszerek felújítása? Vagy talán az Egyesült Államok ama kardcsörtető köreinek provokatív akciója-e, amelyek új, az 1960. évihez hasonló nemzetközi konfliktust szeretnének kirobbantani és ezzel újra végsőkig kiélezni a helyzetet?

Az Egyesült Államok kormányának világos választ kell adnia e kérdésre.

Az utóbbi időben jelentések érkeznek az U—2-es amerikai felderítőgépek tevékenységének megélénkülléséről a Szovjetunió határainak közelében. U—2-es gépek újra megjelentek az angol légitámaszpontokon: ugyanilyen U—2-es felderítő repülők állomásoznak az Egyesült Államok japáni, törökországi és nyugat-németországi támaszpontjain és repüléseket hajtanak végre ezekről a támaszpontokról.

Emellett ismét ugyanazokat a változatokat hozzák forgalomba e repülések céljával kapcsolatban, amelyeket Eisenhower kormánya is hangoztatott mindaddig, amíg tetten nem érték a bűntett elkövetésének színhelyén.

Az Egyesült Államok kormányának számot kell adnia arról, hogy milyen helyzetbe juttatja szövetségeseit. *A szovjet kormány annak idején igen komoly formában felhívta a figyelmet arra, milyen súlyos következményeket kell vállalniok mindazoknak az államoknak, amelyek országuk területét az amerikai hadirepülőgépek rendelkezésére bocsátják, a Szovjetunió területe fölé történő behatolások előkészítése és végrehajtása céljából.* A szovjet kormány felhívta a figyelmet arra is, hogy amennyiben a hasonló provokációk folytatódnak, kénytelen lesz megtenni a megfelelő szükséges lépéseket.

A szovjet kormány az Egyesült Államok kormányának *határozott tiltakozását jelentett be amiatt, hogy egy amerikai kémrepülőgép újból súlyosan megsértette a Szovjetunió államhatárát.* A szovjet kormány elvárja, hogy az *Egyesült Államok kormánya szigorúan megbünteti azokat a személyeket, akik felelősek az amerikai U—2 repülőgép e repülőútjának megszervezéséért és azonnal lépéseket tesz, hogy a jövőben ne sértsék meg a szovjet légiteret.*

Amennyiben az *Egyesült Államok kormánya ezt nem teszi meg, a szovjet kormány olyan rendszabályokhoz nyúl, amilyeneket szükségesnek tekint határai biztonságának az újabb határsértések ellen való megőrzése céljából.* Ugyanakkor a szovjet kormány fenntartja magának a jogot, hogy *az Egyesült Államok agresszív cselekedeteinek kérdését felvesse az Egyesült Nemzetek közgyűlése előtt.*

Mcsweeney közölte, hogy haladéktalanul továbbítja a jegyzéket az Egyesült Államok kormányához.

Beismerő amerikai válasz

Nyugati hírügynökségek jelentik, hogy kedden délután átnyújtották Moszkvában az Egyesült Államok kormányának válaszjegyzékét arra a szovjet jegyzékre, amely tiltakozott újabb U—2-es kémrepülőgép szovjet terület fölé történt behatolása miatt.

A gyors amerikai válaszjegyzéket Kennedy elnök személyesen hagyta jóvá és azt a külügyminisztérium azzal az utasítással küldte meg Mcsweeney ügyvivőnek, hogy haladéktalanul adja át a szovjet külügyminisztériumban.

Az amerikai válaszjegyzék szerint „az Egyesült Államok légierejének egy járőrszolgálatot teljesítő gépe a levegőben tartózkodott a Szahalin-félszigettől keletre, körülbelül abban az időpontban, amelyet a szovjet jegyzék megjelöl. Az amerikai gép pilótája — folytatódik a válasz — jelentette, hogy előírt útvonalon halad, jóval szovjet területen kívül, de az éjszakai repülés során heves szélviharba került és így lehetséges, hogy akaratlanul berepült a Szahalin-félsziget déli része fölé".

Az amerikai jegyzék bejelenti, hogy továbbra is érvényben van az a rendelkezés, amely megtiltja amerikai repülőgépeknek, hogy megsértsék a Szovjetunió légiterét.

De Gaulle Bonnba érkezett

De Gaulle francia államelnök hatnapos hivatalos látogatásra Nyugat-Németországba érkezett. A köln—bonni repülőtéren nagy katonai pompával fogadták, a legnagyobbal, Eisenhower három év előtti látogatása óta. De Gaulle tábornokot Lübke szövetségi elnök és Adenauer kancellár fogadta.

A repülőtéren óriási rendőri készültség gondoskodott a vendég biztonságáról, rendőrkordont állítottak fel az útvonal mentén is, amerre az elnök gépkocsija a repülőtérről a Rajna-parti kastélyig elhaladt.

A mezőgazdasági kiállításra hazánkba érkezett kormányküldöttségek látogatásai

Az Országos Mezőgazdasági Kiállítására hazánkba érkezett *bolgár, csehszlovák, kínai, lengyel, mongol, román és szovjet kormánydelegáció* tagjai kedden és szerdán Petőházi Gábor földművelésügyi miniszterhelyettes kíséretében Fejér és Tolna megyébe látogattak.

Kedden a Fejér megyei Mezőfalvi Állami Gazdaságban *a szabadtartásos szarvasmarhanevelést, a baromfitenyészetet, az állami gazdaságok fejőiskoláját* és a *hibridüzemet tekintették meg.*

Szerdán Tolna megyében folytatták útjukat, ahol a Szekszárdi Állami Gazdaságban a szabadtartásos szarvasmarhanevelést, az öntözéses nagyüzemi gazdálkodást, a kukoricatermesztést, s végül a szőlőtelepítési módszereket tanulmányozták.

A bolgár nép ünnepén

Tizennyolc éve, hogy a bolgár nép — a felszabadító szovjet csapatok győzelmes előrenyomulására támaszkodva — lerázta a német megszállók és hazai támogatóik igáját. A függetlenségben és szabadságban eltöltött évek eredményei meggyőző bizonyítékát nyújtják annak, hogy a bolgár nép jól gazdálkodott a kivívott hatalommal: kevesebb, mint két évtized alatt ipari-agrár országgá alakította át a gazdaságilag elmaradott országot.

Elavultak a régi térképek, hiszen új városok, falvak, ipartelepek, vízi erőművek, hatalmas víztároló tavak létesültek. Valamikor Bulgária csak rózsaolajáról volt ismert. A rózsaolaj ma már csak az egyik, és egyáltalán nem a legfontosabb bolgár specialitás: összehasonlíthatatlanul nagyobb jelentőségűek a bolgár nemzetgazdaság új iparágai, amelyeket a szocialista építés éveiben teremtettek meg. Ezek közé tartozik a színes- és a feketefém-kohászat, a gépgyártás, a nehéz vegyipar, a kőolajtermelés stb. Az új bolgár ipar nemcsak a hazai szükségletet elégíti ki, de jelentős mennyiségben szállít Ázsia, Afrika és Európa sok országába is. A gyors ütemű fejlődésre jellemző, hogy 1939-hez viszonyítva az ipari termelés 14-szeresére, ezen belül a nehézipari termelés 27-szeresére növekedett.

Átalakult — méghozzá gyökeresen — a falu képe is: létrejött a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság, a bolgár falu felemelkedett a végtelen szegénységből, amelyben évszázadokig vergődött. Több nagyteljesítményű műtrágyagyár, mezőgazdasági gépgyár épült, széles körű üntözési programot valósítottak és valósítanak meg. A bolgár mezőgazdaságot kitevő csaknem ezer, átlagban hat-hét ezer holdas termelőszövetkezet, s hatvan állami gazdaság sikeresen fejlődik.

A hatalmas arányú átalakulás mind több művelt embert, hozzáértő szakembert követelt. A bolgár közoktatás az átfogó kulturális forradalom ki tudta elégíteni a növekvő igényeket. A jelenlegi tanévben is több mint másfél millióan tanulnak a különböző fokú iskolákban.

A bolgár nép — e nagyszerű eredmények tudatában — magabiztosan tekint a jövőbe, amelyet az 1965-ig terjedő időszak irányelvei vetítenek eléje. Csak példaként említsünk meg néhányat a legfőbb mutatószámok közül: Az ipari termelés 1965-ben 1960-hoz képest 70 százalékkal, az ipari munka termelékenysége pedig 44 százalékkal fog növekedni; a mezőgazdasági termelés összmennyisége 45—50 százalékkal, ezen belül az állattenyésztés 55 százalékkal emelkedik.

A bolgár nép nemzeti ünnepét ebben az esztendőben a novemberben tartandó pártkongresszusra való készülődés jegyében az ország felvirágoztatásáért folyó nagy munka közepette ülik. Az ünnep alkalmából népünk forró testvéri üdvözletét küldi bolgár barátainknak, és sok sikert kíván a szocializmusért, a békéért folyó harcukban.

Húszezer halálos áldozata van az iráni földrengésnek

Száz helység földig lerombolódott — Megszámlálhatatlan sebesült, negyvenezer hajléktalan — Nemzeti gyász — Világméretű gyűjtés indul a károsultak megsegítésére

Az utóbbi évtizedek *egyik legszörnyűbb, legnagyobb méretű és legtöbb áldozattal járó földrengése pusztított szeptember 1-én, szombat éjjel Irán nyugati területein.* A természeti csapás körülbelül

negyvenezer négyzetkilométernyi területen döntötte romba az épületeket.

Rendkívül nagy károkat jelentettek a Teheránt ól északnyugatra fekvő vidéki városokból. A szombat éjszakal *első jelentések még csak 200 halálos áldozatról számoltak be.* Vasárnapra azonban kiderült, hogy a katasztrófa rendkívül nagy méretű volt, s *áldozatainak számát néhány ezerre becsülték.* Végül *a legfrissebb, de sajnos, még mindig nem végleges közlés mintegy tízezer halottról tudott.*

Mint a hatóságok közlik, a földrengésnek azért van olyan rendkívül sok halálos áldozata, mert *a 30 másodpercig tartó földlökések idején a lakosság legnagyobb része már nyugovóra tért.*

A fővárosban is igen sok ház és más épület megrongálódott. *A hadsereget riadókészültségbe helyezték*, és a mentőegységek a veszélyeztetett vidékeken *megkezdték a mentési és romeltakarítási munkálatokat.* A vasutakat a mentőkülönítmények foglalták el.

A földrengésvizsgáló intézetek szerint

az iráni földrengés csaknem maximális erejű volt.

Alam iráni miniszterelnök vasárnap este rádióbeszédben fordult a néphez. *Bejelentette: a kormányhivatalokban egész éjszaka bennmaradnak a tisztviselők, hogy irányítsák a mentőosztagok munkáját.* A miniszterelnök *kérte a lakosságot, segítsen a földrengés áldozatain, biztosítson szállást a hajléktalanoknak.*

Az *iráni kormány* az országot sújtott földrengés áldozatainak emlékére *nemzeti gyászt rendelt el.* A rádió semmilyen zenét sem sugároz. *Alam miniszterelnök* hétfőn megtekintette a földrengés által leginkább sújtott területeket. A fővárosba visszatérve *kijelentette:*

„A katasztrófa nagy, a nyomorúság leírhatatlan. A szerencsétlenség minden képzeletet felülmúl és egyszerűen hihetetlen."

A földrengés által okozott pusztításokról egyelőre még hozzávetőleges képet is nehéz alkotni. *Jelentések szerint legalább 40 000 ember vált hajléktalanná és 100 helység úgyszólván a föld felszínével vált egyenlővé. Az egyik hétfő esti jelentés már húszezernél több halottról tud.*

Az Iránt sújtott három földrengéshullám hetven év óta a legnagyobb volt az országban. *Iránban a múlt 12 évben hat nagyobb földrengés volt*, de ezek közül a legsúlyosabbnak 1600 halálos áldozata volt.

Az iráni hadsereg egységei átfésülik a földrengés sújtotta vidékeket, hogy a romok alól kimentsék a még életben levőket.

Az egészségügyi hatóságok járványveszélytől tartanak, mert

a földrengés következtében Irán nyugati részén csaknem minden kút megrongálódott, a vízvezetékrendszer megsérült, a források kiapadtak.

A Nemzetközi Vöröskereszt genfi hivatalában közölték, hogy az *iráni földrengés károsultjainak részére világméretű gyűjtést kezdeményeznek.*

Ítélet a berlini perben

A Német Demokratikus Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának első büntető tanácsa ítéletet hirdetett abban a bűnperben, amelynek két kém, továbbá három *nyugat-berlini embercsempész és fegyveres terrorista volt a vádlottja.* A bíróság folytatólagosan elkövetett kémkedésért Heinz Finket és Horst Sterziket életfogytiglani fegyházra, a nyugat-berlini fegyveres terroristák közül pedig Dieter Gengelbachot tizenkét évi, Wolfgieter Sternheimert hétévi és Harmut Stachwitzot hatévi fegyházra ítélte.

Évában ismét összeomlott minden de minden. Hiszen azt gondolta, hogy anyja azért kereste fel, hogy helyreállítsák a családi otthonukat és újra együtt éljenek. Mennyire jó lett volna. És most rájött arra, hogy anyjának csak azért kellett, hogy elszedje pénzét, eladja ruháit.

Bajt hozott rá az anyja

Nem az fájt, hogy hosszú hónapokon át összegyűjtött pénzét és ruháit vitte el, hanem az: hogy lehet egy anya ilyen kegyetlen, ilyen gonosz.

Éva ezek után még zárkózottabb lett, kerülte az embereket és néha órákon keresztül maga elé nézve, gondolataiba merülve töprengett.

Munkahelyén egy alkalommal behívatta szobájába a főnöke, aki nem tudta, hogy anyja és közte mi történt.

— Édesanyja kétségbeesve telefonált, hogy már több mint egy hete ágyban fekszik beteg. Nincs mellette senki, aki egy pohár vizet is adna neki, maga meg feléje sem néz. Nem törődik vele, hanem csak szórakozni jár és mindenféle léhaságra költi el a pénzét. Szégyellje magát, nem ilyennek ismertem...

A lány dermedve hallgatta főnökének vádló szavait.

— Nem igaz! Hazugság! — zokogva rohant ki a szobából.

Mint akit fejbevertek, úgy ment haza, mindig csak az járt a fejében hogy lehet ilyen egy anya. Nem elég az, hogy tönkretette családi életüket, elzüllött, de még attól sem riad vissza, hogy belegázoljon az ő becsületébe is. Azt hitte, hogy most már munkatársai is elfordulnak tőle, megvetik őt. Teljesen reménytelennek látta életét. A tervek az álmok, a jövője, úgy érezte kártyavárként omlottak össze. A fásultság, az elkeseredés, a reménytelenség teljesen úrrá lett rajta...

Végső elkeseredésében tette...

Besötétedett, az utcákon kigyúltak a neoncsövek, lüktetett, zajlott az élet körülötte. Mindebből semmit nem látott csak egyre gondolatai kavarogtak fejében.

Nem és nem, igy nem érdemes élni — és emlékezetének vásznán újra és újra peregtek az események. Találkozás az anyjával, fülében csengtek a hazug szavai, érezte álnok csókját, és nem tudta elfelejteni a szemében rejlő gonoszságot.

Ment, ment céltalanul, bolyongott és azon vette észre, hogy a Halászbástyán van...

Halászbástya. Egy pillanatra felvillant, egyszer egy fiúval itt sétált és milyen boldog volt. De a reménytelenség a teljes kiábrándulás előzte a szép emlékét, úgy érezte, ő az életben már soha nem lehet boldog. Ott állt a bástya szélén. Budapest fénye összefolyva szeme előtt, homályosan csillogott és lent a szédítő mélység végtelennek tűnt. Ereje elhagyta, karjai elernyedtek, csak nézte a mélységet, nézte és úgy érezte, hogy ott talál megnyugvást örökre...

★

A kórházban éjt nappallá téve küzdöttek az orvosok a szerencsétlen lány életbenmaradásáért. Állapota igen súlyos volt, hiszen az esés következtében több helyen eltörött a gerince is. De az orvosok mindent elkövettek hogy életben maradjon. Hozzátartozóit keresték, anyját, de nem találták, mivel az újabb bűncselekmények elkövetése miatt börtönbe került...

Teltek a hetek, a hosszú hónapok és a lány állapota javult. Szívós fiatal szervezete, a gondos ápolás legyőzte a halált.

...És folytatódott a napló is, remegő kézzel, kuszált irással ugyan, de teltek az oldalak, az új lapok.

„Új lapon kezdtem írni, s az életet is újra kell kezdenem. Először is bocsáss meg, hogy olyan dolgot csináltam, amiért igazán dorgálást érdemlek. De, te ugye megbocsájtasz?

Kis naplóm, most már leírok neked mindent, ne haragudj a csúnya irásért! De tudod, az egyik kezem gipszben van, csak egy kézzel tudom írni. Nem is tudom, hol kezdjem. Megpróbálom sorjában, jó? Tudod a „drága jó édesanyám" nagyon „szépeket" mondott nekem. S nem is tudom, de úgy elkeserített, hogy ilyen tud egy édesanya lenni. Tudod, most már annyira meggyűlöltem, hogy nem is akarom többet látni. Úgy érzem, jobb lesz így... Hiszen ha rendbe jöttem, akkor ő mindig megjelent s felbolygatott mindent. S úgy éreztem, nem érdemes élni. Inkább csak meghalni... meghalni... ez állt előttem.

S látod most így itt fekszem egy kórházi ágyon összetörve... Igen, nem sikerült... Pedig biztosra vettem, hogy fog sikerülni... De hát igy hozta a sors s hiába akarok, bármit teszek ellene, erősebb... Lehet, hogy még ép, egészséges lehetek pár hónap múlva. Jövő titka. Azt mondják, nagyon szerencsésen estem le arról a híres, nevezetes Halászbástyáról.

„Vannak, akik szeretnek"

Tudod milyen nagy erőre volt szükségem, hogy ezt megtegyem. Igazán nagyon nagy elkeseredés kellett hozzá, de tudod, egy kicsit gyáva is voltam, megfutamodtam az élettől, a nehézségek elől, amit mind le kellett volna küzdenem. Pedig csak egyetlen egy élete van mindenkinek, s én csak eldobtam magamtól meggondolatlanul. Ezt nem tudom megbocsájtani magamnak. Igaz olyan idegállapotban voltam akkor, mint még soha.

Édes kis naplóm képzeld, olyan nagy szeretettel vettek körül a munkatársaim. Nem is gondoltam volna, hogy ennyire szeretnek. Képzeld el, nagymamácskám is megtudta és felutazott hozzám vidékről. Igazán olyan öröm volt, nem is tudom leírni. A munkatársaimtól egy hálókabátot, nylon kombinét, KISZ-től hálóinget, nadrágot, zsebkendőt. A szakszervezettől meg cipőt kaptam. Úgylátszik felruháznak, mire hazamegyek.

Drágaságom ne haragudj, hogy ennyire kiöntöttem szivemet, de igy jobb, s megkönnyebbülést érzek, azt a kis boldogító érzést, reményt, hogy még valaha egészséges lehetek. Ez mindennél fontosabb. Most többet nem írok neked, mert már kifáradtam. Búcsúzom tőled, még sokat fogok neked írni...

Zimm.

A mezőgazdasági kiállítás eseményeiből

Nap mint nap sok látogató keresi fel a mezőgazdasági kiállítást. Az ország különböző részeiből különvonatokkal érkeznek a falvak dolgozói. *A termelőszövetkezeti tagok biztosítási és önsegélyező csoportjának szervezésében,* mintegy *tizezer tsz-tag látogat Budapestre,* az Országos Mezőgazdasági Kiállítás megtekintésére. De rajtuk kívül a szövetkezetek maguk is szerveznek csoportos látogatasokat.

Szerdán, a tapasztalatcserék során Szabó János, a Sátorhelyi Állami Gazdaság főagronómusa *a növénytermesztés és az állattenyésztés üzemszervezési tapasztalatairól,* dr. Kovács Zoltán, a Kertészeti Kutató Intézet osztályvezetője a dísznövény-termesztésről, dr. Vincze László, az Állattenyésztési Kutató Intézet tudományos munkatársa a *nagyüzemi sertéstartás megszervezésével kapcsolatos tapasztalatokról* tartott előadást.

Az OKISZ pavilonjában sajtótájékoztatót tartottak. A pavilonban *160 kisipari szövetkezet több mint 8000 terméket állított ki.* Különösen figyelemre méltó a *Kecskeméti Autó- és Gépjavító Ktsz pneumatikus szállítója,* amellyel a szemes terményeket egyik helyről a másikra lehet továbbítani. Ezzel *a mezőgazdaság egyik legnehezebb munkáját, a rakodást gépesíthetik.* Bemutatták a Kiskőrösi Vegyes Ktsz-ben készült hidastraktort, a Makói Vas- és Fémipari Ktsz zsáktisztító gépét, a zalaegerszegiek méhészkocsiját is. Érdekes az új, vadriasztó vegyszer és a sok különböző műszaki áru is.

A kiállításra megérkeztek a szombaton kezdődő nemzetközi lovasversenyen részt vevő lovasok, lovaikkal együtt. Ausztriából, az NSZK-ból külön versenyszállító tehergépkocsikkal hozták az értékes állatokat. A *nemzetközi szervező iroda* által meghirdetett lovasversenyre *tíz országból 160 lóval neveztek be.* Az ünnepélyes megnyitót szombaton tartják, amelyen felvonulnak a verseny résztvevői, majd 70 lovas a földművelésügyi miniszter tiszteletdíjáért versenyez.

Az idei Mezőgazdasági Kiállításon számos külföldi ország is képviselteti magát. Képünkön: a Német Demokratikus Köztársaság RS—09-es típusú, igen sokféle munkára alkalmas könnyű univerzális traktora látható

Kibontakozás Algériában

Tűzszünet a szemben álló felek között
Az FLN politikai bizottsága folytathatja munkáját

Az utóbbi napok nyugtalansága után szerdán normalizálódott a helyzet Algériában. Miután kedd este *Ben Bella* bejelentette: a szembenálló felek tűzszüneti megállapodást kötöttek a polgárháború elhárítására, *Khider, a politikai bizottság főtitkára* szerda délelőtt rádiófelhívásban *elrendelte a tűzszünetet.*

A tűzszünet kötelező a nemzeti népi hadsereg, a 3. és a 4. vilaja egységeire egyaránt. *A csapatoknak azokban az állásokban kell maradniuk, amelyeket jelen pillanatban tartanak.*

Kider bejelentette, hogy mind a hat vilaja képviselőit meghívják Algírba a politikai bizottsággal tartandó megbeszélésekre, amelyek során véglegesen és hivatalosan kidolgozzák a tűzszüneti egyezményt.

A tűzszüneten kívül — amely azonnal életbe lépett — a két fél megállapodott abban is, hogy *Algírt egyelőre demilitarizált várossá nyilvánítják.* A 3. és 4. vilaja egységei kivonulnak Algírból, de a Ben Bellát támogató katonaság nem vonul be a városba. A 4. vilaja csapatainak kivonása kedd este megkezdődött. A vilaja szóvivője közölte, a megállapodás azon az elven alapul, hogy Algír jövőbeni helyőrségét úgy állítják össze, hogy az magában foglalja majd mind a hat vilaja egységeit.

El Hadzs ezredes, a 3. vilaja parancsnoka kijelentette, hogy a megállapodás folytán *a politikai bizottság folytathatja munkáját,* és nyolc-tíz napon belül, *előreláthatólag szeptember 16-án megtarthatják a választásokat.*

A szerdára virradóra létrejött tűzszüneti megállapodás ellenére, még voltak kisebb összetűzések.

Az AFP azt írja, hogy a politikai válság a hivatalos megegyezés felé közeledik. A kedden létrejött kibontakozást az segítette elő, hogy a politikai bizottságot támogató katonai vezetők belátták: a katonai erők Algírba vonulása polgárháborúba sodorja az országot; *a lakosság viszont félreérthetetlen tanújelét adta annak, hogy békés megállapodást akar.*

Az osztrák alkancellár bírálta a nyugati konjunktúra-politikát

Az osztrák nagytőke lapjainak összpontosított támadását vonta magára *Pittermann alkancellár,* az Osztrák Szocialista Párt elnöke, aki *a fenyegetően elharapózó drágaság* és az osztrák gazdasági élet veszélyeztetettsége miatt elítélte és lesújtó bírálattal illette a dolgozók tömegeire mind nagyobb terheket hárító nyugati konjunktura-politikát.

A nyugat-európai kapitalista beruházási politikai tervszerűtlenség — állapította meg az alkancellár egyik legutóbbi beszédében *gazdasági hanyatlást idézett elő.* Lassult a nemzeti jövedelem növekedése és még szembeötlőbb, hogy ez a feltűnően csökkenő növekedés milyen egyenlőtlenül oszlik meg a különböző gazdasági ágak között.

A nyugati gazdasági konstrukció romlását Pittermann *a bérből és fizetésből élő tömegek felvevőképességének csökkenésével magyarázza* és sötét színekkel festi meg a jövőt. A gazdasági aránytalanság szerinte előreveti az árnyékát annak, hogy a gazdasági fejlődés ütemének riasztó lelassulása még súlyosabb hanyatlásba torkollik, mert *a csökkenő állami bevételek a fogyasztók vásárlóképességének romlásával* együtt a közszükségleti cikkek kereslete által mozgatott, hajtóerőtől is megfosztják a gazdasági életet.

A gazdasági hanyatlásnak ez a fajtája — figyelmeztett Pittermann —, *a nemzeti jövedelem mind kisebb részét juttatja a dolgozó népnek és mind nagyobb nehézségekkel terheli a fizetésből és bérből élő egyszerű embereket.*

Mindenképpen a kisemberek húzzák a rövidebbet — utalt elsősorban a szomszédos Nyugat-Németországra Pittermann —, mindazokban a nyugat-európai országokban, amelyekben a konzervatív pártok, vagy a konzervatív koalíciók uralkodnak, ahol a profit gyarapítását, de legalábbis biztosítását szolgáló áremelések, valamint az állami beruházásokat finanszírozó adó- és tarifaemelések a dolgozó népet és mindenekelőtt a városi fogyasztókat sújtják.

Az osztrák tőkések sajtója a „szabad világ ellen intézett orvtámadásnak" minősíti az alkancellár által festett sötét, de reális helyzetképet.

A főváros levegőjének őrei...

Az Országos Közegészségügyi Intézet levegőegészségi osztályának dolgozói Budapest különböző pontjain mérik a levegő szennyezettségét. A megvizsgált levegő meghatározott mennyiségét az úgynevezett elnyelő edénnyel a levegő-mintavevő készülékbe juttatják el, később fizikai és kémiai vizsgálatnak vetik alá. Egyidejűleg a napsugárzásmérő (az asztalon) és az UV-dozimeter adatokat szolgáltat a nap és az ultraibola-sugárzás erejéről. A háttérben látható „harangok" a levegő kéndioxid tartalmát mérik

HÉTRŐL HÉTRE

Megnyílt a leningrádi magyar gép- és műszerkiállítás

Leningrádban a magyar és szovjet zászlókkal ékesített Technika Házában ünnepélyesen megnyílt a magyar gép- és műszerkiállítás. A kiállítást megtekintő szovjet szakemberek hangoztatták, hogy az ott látott magyar ipari termékek felveszik a versenyt a legkiválóbb nyugati gyártmányokkal is.

ÜZEMI TELEVIZIÓKISÉRLETEKET kezdtek a Lenin Kohászati Művekben. A kísérleti közvetítések tapasztalatai alapján nyolc munkahelyen rendszeresítik a munka irányításában sok eredményt ígérő ipari televíziót.

ARANYAT LELTEK a kukoricában az Üzbég Tudományos Akadémia geológiai intézetének tudósai. A Buhara környékén termelt kukorica szárában, leveleiben és szemeiben talált arany titka: ezen a vidéken 300 évvel ezelőtt aranybánya volt.

MEGSZÓLALTAK A CSENGŐK

Megkezdődött a diákújév... Megszólaltak a csengők: tanévet nyitottak az általános és középiskolák.

Szép aktus ez, akárcsak a vizsga, a ballagás, a nyár elején búcsú, ám ahhoz, hogy a vizsgához eljusson a diák, mindig szeptemberben kell elindulni. Ennek az újrakezdésnek azonban van valami komoly, meghitt ünnepélyessége, amelyet a vakáció elején, a búcsúnál soha nem érzünk ennyire.

A kis elsősök a betűre gondolnak, sokat hallottak róla, de most ismerkednek majd vele. A nagyobbak a kémiától, matematikától tartanak, a legidősebb korosztálynak pedig már most napirendi pont a nagy téma: az érettségi.

A tanítás tehát megkezdődött. Tömött táskákkal vonul hadba a diáksereg tudományt foglalni.

AZ ÉSZAK-INDIAI Bihar államban 25 év óta a legsúlyosabb árvíz pusztít: 13 ezer ház dőlt romba, 65 millió rupia értékű vetés veszett kárba.

2500 ÓKORI PÉNZT ÖRIZNEK a dorogi József Attila bányász művelődési ház tájmúzeumában. Az értékes gyűjteményben megtalálhatók macedóniai Nagy Sándor ezüstjei, s szinte valamennyi császár pénze.

OLAJFINOMÍTÓ ÉPÜL Santiago de Cubában, szovjet mérnökök tervei alapján. Az olajmű megindulásával a jelenleginek másfélszeresére nő majd a kubai olajfeldolgozó ipar termelése.

FORGALOMBA ÁLLÍTOTTÁK Pécsett az új típusú csuklós autóbuszt. A korábbiaknál másfél méterrel hosszabb kocsiban 40 ülő- és több mint 100 állóhely van, négy ajtaja közül három szolgál leszállásra, a szélesebb hátsó ajtón pedig egyszerre hárman léphetnek fel.

KÖZÉPKORI LOVASTORNÁVAL ünnepelték meg a hagyományos végvári napot a nagyvázsonyi Kinizsi-várban. Csaknem tízezer ember nézte végig a korabeli jelmezekbe öltözött lovasok bemutatóit.

63 FOKOS MELEGVIZ tört fel az egyik kutatófúrásnál a Heves megyei Demjén és Sé- határában. Az Országos Közegészségügyi Intézet megállapítása szerint a víz kénes, gyógyhatású.

MEZŐGAZDASÁGUNK NAGYJAINAK emlékcsarnokát hozza létre a városligeti Vajdahunyad vára aulájában a Mezőgazdasági Múzeum. Mokry Sámuel, az első magyar búzanemesítő portréját most készítette el Pándi Kiss János szobrászművész.

Ma terv — holnap valóság

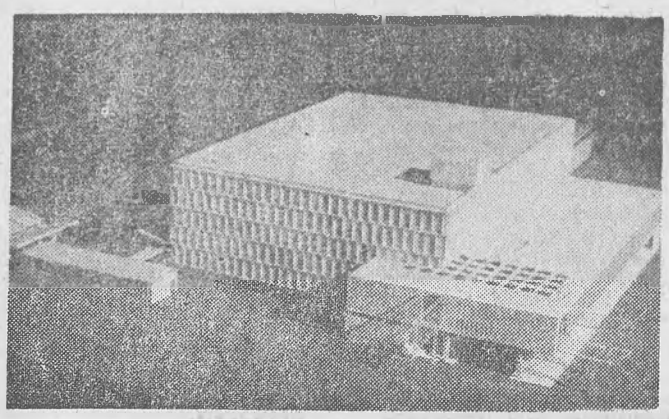

A Budapesti Sertésvágóhíd bővítése során megkezdték és 1963-ra befejezik a képen látható hűtőház építését. Az új hűtőház több vagonnyi áru befogadására lesz képes

A HÁROM A KISLÁNY című Schubert—Berté-operettből rádiófelvétel készül. A teljes darabot rögzítik hangszalagra, elsőrangú szereposztással.

BEVEZETIK A KÖTELŐ-USZÓSZAKOKTATÁST több szegedi iskolában az új tanévben. Az egyik gimnáziumban, egy általános iskolában és két nevelőotthonban kis iskolai úszómerence építését kezdték meg.

UJ SZÁLLODA ÉPITÉSÉT kezdték meg Sopronban: a szállodának 74 szobája lesz, némelyikben ötágyas turistaszállásokat rendeznek be. Ugyanott új étterem is épül.

1606-BAN KELETKEZETT, Bocskai aláírását viselő okirat került elő Pécsett. A fejedelem két hű katonáját emelte nemesi rangra az oklevélben, amely máig is élénk színekkel ékeskedő címert is feltüntet.

A HORTOBÁGYI VADRESERVÁTUM halastavainak környékén a pusztára érkezett külföldi vadászok megkezdték a vadkacsavadászatot.

PÁVATENYÉSZETET, az országban páratlan állattenyésztési ágat honosítottak meg a kesznyéteni Szabad Tszben. A ritka madarak iránt nagy az érdeklődés itthon és külföldön.

Szülőföldjén a harmadik és a negyedik szovjet űrhajós

A Csuvas Autonóm Köztársaság fővárosában, Csebokszariban, hősnek kijáró fogadtatásban részesítettek Andrijan Nyikolajevet, a harmadik szovjet űrhajóst, aki néhány napot szülőföldjén kíván tölteni rokonsága és barátai körében, és velük együtt ünnepli 33. születésnapját.

Pavel Popovics alezredes, a negyedik szovjet űrhajós szülővárosába, az ukrajnai Uzinba érkezett. Tiszteletére a városban ünnepi gyűlést rendeztek.

REJTVÉNYSAROK

VÍZSZINTES:

1. A litográfia fontosságának első nagy felismerője, karikatúrái jelentősek. 7. Impresszionista festő, litográfiái mellett egyetlen példányban készült monotypiáját is bemutatták a francia grafika kiállításán a Szépművészeti Múzeumban. 13. Táplálkozni. 14. Alarm. 15. Gyorsan megy. 17. Vízinövény, idegen helyesírással. 19. Régi folyadékmérték. 21. KNO. 22. Személyleíráshoz is szükségesek. 24. Papagájfajta. 26. Elraktároz. 27. Hosszú időtartamon keresztül jár. 28. Sír. 30. Sürgető szócska. 31. Tisztít. 32. Háziállat. 33. Bőségesen ad. 35. Béke, oroszul. 36. Tagadószó. 37. Római március 15-e. 38. Jóízűen nevet. 40. Betű, kiejtve. 41. Római 12. 42. Impresszionista festő; ugyancsak érdeklődéssel fordult a grafika felé. 43. Cselekvést fejez ki. 44. G. T. 46. Halkan beszél. 47. Szájban van. 48. Lóbetegség. 50. Sir anagrammája. 52. Évszak. 53. Babilóniai város. 55. Fej része. 57. Eltulajdonít. 59. Türelmetlen szócska. 60. Népi felkelő. 62. Nagy szobrászművész. Rézkarcai kitűnő rajztudásról tanúskodnak. 64. A semmittevés eredménye. 66. A siófoki strand is ez. 68. IOK. 69. Hüvelyes. 71. Kicsapongó. 72. Kettőzött mutatószó. 74. Impresszionista festő. Litográfiái és rézkarcai festményeinek kifejező erejével hatnak. 76. Színműíró (Elmer). 77. Nemesfém. 78. Ékszer.

FÜGGŐLEGES:

1. A romantikus életszemlélet nagy képviselője. Rézkarcai igazolják, hogy a XIX. században új lehetőségek nyílnak a régi technikák fejlesztésére. 2. Pozitív elektród. 3. Szellemileg nem frissít. 4. Időhatározó. 5. Betű kimondva. 6. Női név becézve. 7. Dunamenti község. 8. Mesterséges nyelv. 9. Ételízesítő. 10. Római pénz. 11. Sírásra készteti. 12. Orvos teszi. 16. A plakátrajzolás kiváló mestere volt. 18. Könyvben is találhatók. 20. Massanet-opera. 23. Csillagkép. 24. KEC. 25. Égtáj. 27. Ez az üveg világhíres. 29. Mozgásba hoz. 31. Élő nagy festő. Rézkarcai, litográfiái mesterművek, nemrégiben Lenin Béke-díjjal tüntették ki. 34. TUI 35. Lengyel népi tánc. 38. Vágószerszám. 39. Hangtalan gong! 40. Valaki. 43. Jelez. 44. Az egzotikus szigetvilág ábrázolója. Litográfiáinak egy része is ezt a témát ölelli fel. 45. Egy vegyértékű gyök. 49. Dombocska. 51. Meghajlik valakinek a nagysága előtt. 54. Impresszionista festő: sok zsánerképet és portrét alkotott. Szobrokat is mintázott. 56. RLM. 57. Vissza: előre mozdít. 58. Fényűzés. 61. Tenni. 63. Zenit és... 65. Liba. 69. Vissza: tündérkirálynő. 70. Női név becézve. 73. Korrövidítés. 74. Borjúhang. 75. T. R.

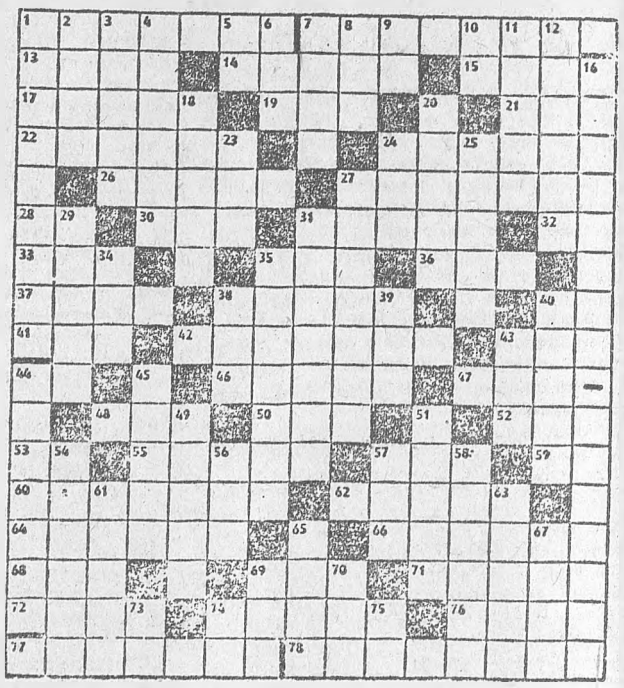

Színház | Képzőművészet | Zene | Irodalom | Film

Gondolj előre

A NEMZETI SZÍNHÁZBAN

Ünnepi évfordulón, a Pesti Magyar Színház megnyitásának százhuszonötödik fordulóján, augusztus 22-én gyűltek össze évadnyitó társulati ülésre a Nemzeti Színház tagjai.

Meruk Vilmos igazgató ismertette a színház munkarendjét, a tervezett bemutatók sorrendjét. A meghirdetett műsortervtől eltérően bemutatják az ünnepi évadban Shakespeare „Július Caesar" című tragédiáját, valamint Szabó Magda „Leleplezés" című színjátékát is. Ezt az utóbbit az új, a második számú kamaraszínházban adják elő, amely egyik peremkerületünkben, valószínűleg Pesterzsébeten nyílik meg. Az új kamaraszínház elsősorban mai tárgyú új magyar műveket fog játszani, hetente kétszer.

A JÓZSEF ATTILA SZÍNHÁZBAN

pezsgő tempóban folynak az első premier előkészületei. A Három testőr kerül színre Roger Planchon feldolgozásában, cseh vendégrendező Jaroslav Dudek, az S. K. Neumann Színház főrendezője irányításával. A szünetben a rendezővel beszélgettünk. Azt mondja az előkészületekről:

— Ez a különös színpadi játék azt követeli tőlünk, hogy újszerű eszközökkel dolgozzunk, mert Planchon szövege tárháza a különböző színházi formáknak, stílusoknak, a szöveget nem színpadi szerző írta, érződik rajta, hogy rendező komponálta. Színrehozatala is éppen ezért különböző eszközöket fogal magában. A kínai operajáték stílusától Brecht játékmódján keresztül a commedia del arte eszközéig szinte minden érdekes stílust összefoglal. És mégis, ez a sokszínűség végül is az egység benyomását kell, hogy keltse...

Latinovics Zoltán, Tímár Éva és Puskás Ferenc a debreceni Csokonai Színházban bemutatott Kielland „Ember, aki nemet mondott" című drámájának egyik jelenetében

MISKOLCI NEMZETI SZÍNHÁZ

— Egy éve vettem át a Miskolci Nemzeti Színház vezetését — kezdi a beszélgetést Ruttkai Ottó. — Úgy látom, hogy szezonunk mind az együttes összeforrottságát, mind művészi színvonalának emelését illetően eredményesnek mondható.

— Az Aranyemberrel nyitunk szeptember 15-én. Ugyancsak szeptemberben, a kamaraszínházban kerül színpadra Gádor Béla darabja, a Lyuk az életrajzon. Műsortervünkön szerepel még a többi között a Szent Johanna, a Volpone, a Ványa bácsi. Ősbemutatóként állítjuk színpadra Mákajonok, szovjet szerző A képviselő férje című vígjátékát. Lesz egy operett-ősbemutatónk, Vincze—Szücs: Havasi szerelem. Ezen kívül a miskolci közönség is láthatja Gáspár Margit Hamletnek nincs igaza című darabját és egy zenés bohózatot, a Joe bácsit.

Nem a sárguló levelek, de a friss fehérben és színekkel pompázó falragaszok jelzik a közelítő őszt, amely nem az elmúlás: éppen hogy a kezdés, a születés, az új évszaka! Augusztus közepe után kezdődik a színházi tavasz. S ha előadások nincsenek is még, odabent, a napsütötte falakon túli hűvösben, megindult már a munka. Színpadon és irodában. Jelmezműhelyben és kellléktárban. A társulgóban lebarnult arcú férfiak és nők a szerepek lapjait tanulmányozzák; és mindenki az első, a szeptemberi premierekre gondol...

A VÍGSZÍNHÁZBAN

Megindult a munka a Vígszínházban is. Olvasópróbát már az előző évad végén tartottak Robert—Duvivier—Jeanson „Különös találkozó" című színjátékából, amely az új évad első bemutatója lesz. Két új tagot — Bánki Zsuzsát, Latinovits Zoltánt — és új főrendezőt: Várkonyi Zoltánt — avat ez a premier. Az első rendelkezőpróbára már elkészült a díszlet váza is.

A PETŐFI SZÍNHÁZBAN

Javában folynak Moldova György „Légy szives Jeromos" című darabjának próbái. A Nagymező utcai színházban a próbák néhányperces szünetében először Seregi László rendezőt kerestük fel.

— Moldova György darabja — mondotta — új hangot jelent a színpadon. Műfaját a musical és a próza között keressük. Sok esztendő óta nem szerepelt ilyen jellegű burleszk, szatirikus bohózat fővárosi színházakban, s éppen mert nem rendelkezünk ilyen irányú hagyományokkal, sokkal nehezebb a feladatunk, mint gondolnánk.

DEBRECENI CSOKONAI SZÍNHÁZ

— Nehéz évünk volt, mert az előző évvel ellentétben még ideiglenesen sem kaptuk meg a nagyszínházat — kezdi **Taar Ferenc** igazgató. — Az egész évadot a Hungária Kamaraszínházban játszottuk végig. Mégsem választottuk a kényelmesebb megoldást. Nem kamaradarabokat tűztünk műsorra.

— Méretben és igényben is nagyobb művek színrevitelére vállalkoztunk. Az **Ahogy tetszik**-kel nyitunk. A Móricz-évforduló alkalmából műsorra tűztük az **Uri muri**-t. Tizenkét bemutatónk közül hét darab mai tárgyú. **Pálfalvi Nándor: A francia** című kommédiája szatirikus hangnemben szól a kispolgár idegen-majmolásáról. **László Anna** a mai fiatalok problémáját tárgyaló drámájának ideiglenes címe: **Kevés hiján.** Érdekes zenei eseménynek ígérkezik a **Shakespeare** szövegére komponált **Szentiványéji álom — Benjamin Britten** operája. Az **Aida** bemutatóval pedig a nagyobb formátumú operák felé teszünk egy lépést.

ÚJ KÖNYVEK

Rubinyi Mózes:

EMLÉKEZÉS ÉS TANULMÁNYOK

A nyolcvanegy éves kitűnő tudós immár hat évtizede dolgozik fáradhatatlanul a magyar nyelvművelés és az irodalmi élet sokrétű problémakörének tisztázásán. Különös érdemeket szerzett múlt századbeli íróink és nyelvtudósaink értékelése és elismertetése terén. A többi közt Rubinyi Mózes gyűjtötte kötetbe Mikszáth kiadatlan írásait, és adta ki a nagy író tudományos hitelességű életrajzát. Új könyve szemelvényeket közöl kiterjedt munkásságának termékeiből, és nagyrészt személyes élményei alapján, érdekes memoárokban emlékezik meg a magyar nyelv- és irodalomtudomány kiemelkedő művelőiről. Ír a Petőfit, Aranyt és Jókait követő írói nemzedék vezető egyéniségeiről, közöttük elsősorban Mikszáthról, akinek külön-külön tanulmányban elemzi humorát és eleveníti fel életének kevéssé ismert eseményeit.

Bakcsi György:

GONCSÁROV

Ez a tanulmány érzékletes képet ad az orosz XIX. század páratlanul gazdag irodalma egyik kimagasló képviselőjének életéről és munkásságáról. Goncsárov nevét leginkább a fogalommá vált „Oblomov" fémjelzi. Bakcsi György nemcsak elemzi ezt a művet — az író több munkájával együtt —, hanem azt is megmutatja, hogy a felszabadulás előtti magyar kritika milyen tévesen értelmezte az „Oblomov"-ot. Érdekesek a tanulmánynak azok a lapjai, amelyeken a szerző a nagy orosz írónak kortársaihoz — Turgenyevhez, Belinszkijhez, Dobroljubovhoz — fűződő kapcsolatát tárgyalja. Megjelent az Irodalomtörténeti Kiskönyvtár sorozatban.

Gerézdi Rabán:

A MAGYAR VILÁGI LÍRA KEZDETEI

Érdekes, színes olvasmány ez a címében és anyagában elsősorban a szakembereknek való irodalomtörténet. A műben az olvasót a tudományos alapossággal feltárt tárgyi anyagon túlmenően a nagyműveltségű író és tudós szellemi izgalma, irodalomszeretete ragadja meg. Gerézdi Rabán Mohács előtti világi irodalmunk szerény maradványai alapján a marxista irodalomtudomány módszerével, sokoldalú elemzéssel fényt vet középkori világi költészetünk gazdagságára és differenciáltságára.

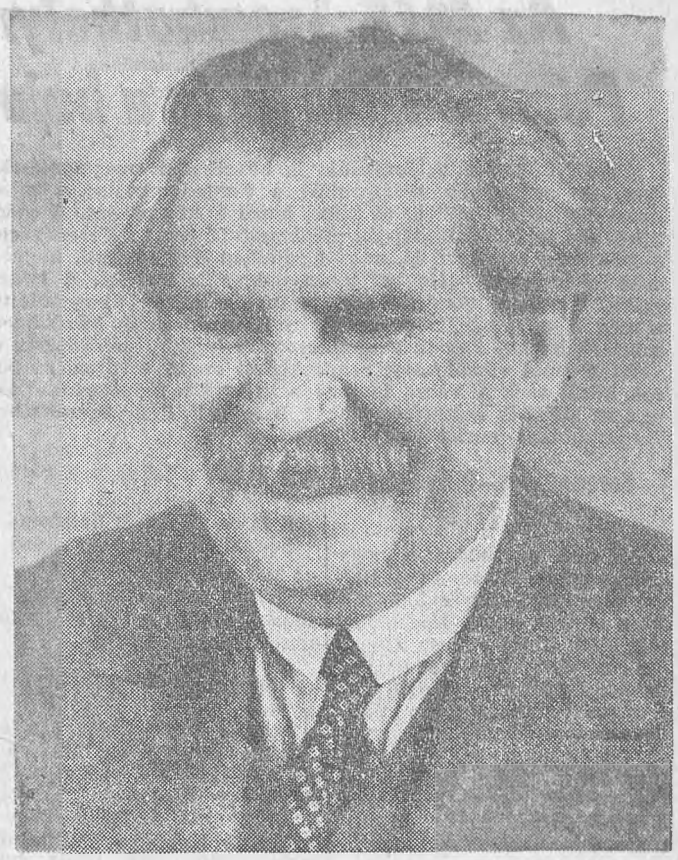

Móricz Zsigmond emlékezete

Húsz esztendeje halt meg Móricz Zsigmond, a legnagyobb magyar regényíró, az elbeszélő művészet kimagasló mestere, sok kiváló színpadi mű alkotója. Hatvanhárom évet élt. Összegyűjtött műveinek sokasága kitenne egy közepes magánkönyvtárat. Első olyan írása, amely személyére irányította a hozzáértők figyelmét, a Hét krajcár című elbeszélés volt. Móricz harmincéves korában írta ezt a parányi remekművet. Már ebben a novellában is megmutatkoztak azok a művészi erényei, melyek később is jellemezték az író legszebb alkotásait: az előadás természetessége; az érzelmek mélysége; és gazdagsága; a drámai helyzetek ábrázolására való készség; a nyelv gazdagsága — és mindenekelőtt a szegény nép sorsával való feltétlen együttérzés, sőt azonosulás. Regényeiben kora társadalmának csaknem teljes körképét adta. A kisváros, a gyár a bánya világát csakúgy megismerjük belőlük, mint az akkori falut, melynek küzdő parasztjai Móriczban máig felül nem múlt ábrázolójukra leltek. A boldog ember, a Légy jó mindhalálig, az Erdély, a Rózsa Sándor könyvek a magyar elbeszélő irodalom csúcsát jelentik.

Móricz az igazságot mondta el koráról. Életművének gerince tehát az úri önkény keserű bírálata s az egyszerű nép sorsáról elmondott lázító panasz. A régi rend felismerte személyében hatalmas ellenfelét s ahol csak tehette, gáncsot vetett neki. A mi világunk az írott szó olyan tündöklő tehetségű művészét tiszteli benne, aki a kereső új, igaz világ felé tör utat műveivel.

Húsz pécsi író és képzőművész kapott ösztöndíjat

A Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsának pécsi székházában tíz pécsi képzőművésznek és tíz írónak adták át a Baranya megyei és a pécsi városi tanács, illetve a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsának háromezer forintos ösztöndíját. Az illetékes szervek egyhónapos fizetésnélküli szabadságot adnak az állásban levő íróknak és képzőművészeknek azzal a céllal, hogy az ösztöndíj birtokában a választott ipari és mezőgazdasági üzemekben, termelőszövetkezetekben gyűjtsenek élményanyagot alkotásaikhoz.

A pályázatot ez alkalommal másodszor rendezték meg Baranya megyében és negyvenhat pályázó közül választották ki az ösztöndíjban részesülőket.

A festményeket, rajzokat már decembertől kezdve önálló, majd később — április 4-én, vagy május 1-én — csoportos kiállításokon mutatják be a képzőművészek. Az írók, a költők alkotásai részben a pécsi írók fórumának, a Jelenkornak hasábjain látnak napvilágot, részben önálló kötetekben adják ki őket.

Az iszákosok utcája

Lionel Rogosin ezzel a filmjével a cannes-i fesztiválon nagydíjat nyert, a dokumentumfilmek csoportjában. Most, amikor kamerája New York legsötétebb negyedébe, annak is legszörnyűbb utcájába, a Boweryre vezeti el a nézőt, megértjük e mérnökből lett filmes hűvösnek és kimértnek tűnő alkotói magatartása mögött az izzó, keserű szenvedélyt: a dolgok mögé hatolni, megmutatni a jelenségek valódi arculatát, de úgy, hogy e feltáró és bemutató folyamat alatt, érvek és kommentárok nélkül is, világos legyen a lényeg.

Az arcok mesteri kiválasztásával Rogosin eléri, hogy még azok a figurák is, akik egyetlen szót sem szólnak — szinte teljes tragédiájukat éreztetik. Micsoda arcok vonulnak el előttünk ebben az infernális ötnegyed órában! Alkoholgőztől mámoros, örökösen párás tekintetek, gonoszak és kegyelemre sóvárgók, reménytelenek és bizakodók, elhülyültek és olyanok, amelyekben még ott csillog valamilyen értelem... A rideg, csak a gyors és hatásos elbutulásra szánt, szinte gépszerűen „tárgyilagos" külsejű kocsmák mélyén élnek ezek az emberek. Gyors mozdulatokkal osztják az italt, gyorsan fogy a néhány dollár, amit napközben rakodással, szemét-guberálással, lopással szereztek. Gyorsan jön az ital hatása: nem a jókedv, mint a boldog embereknél, hanem a tompa, sötét merevség.

Hullarészeg emberek. Kapualjakban, szemétdombok alján, mindenütt. Szemét, undorító piszok mindenütt, bűze szinte kicsap a vetítővászonról. Az embertömeg maga is óriási szemétdomb: a Bowery hányódó hulladéka. A dölyfös és gazdag kapitalizmus személygettójának ez örökös, világi pokolra ítélt lakói számára — úgy látjuk, nincs menekvés. Néhányan még megőriztek valamit egyéniségükből: az egyik kóros hazudozó, de maradt benne a zsiványbecsületnek valami töredéke, a másik még kötekedik, ha átkozzák kedvenc kocsmáját — de a legtöbbnek már indulatai sincsenek.

S a társadalom, néhány kenetteljes szónoklaton, s néha egy-egy tányér undorító, levesnek csúfolt folyadékon kívül — nem ad nekik semmit. Csak komisz rumot és whiskyt a néhány centjükért. Rogosin nem kommentál. Nincs narrátor-szöveg, amely elmondaná a vérlázító vádiratot egy államról, amelyben mindezt természetes egykedvűséggel tűrik, nyilván a „szabadság" nevében.

Egy jellegzetes arc a sok közül

Arcik felvillanó sorsok, rongycsomók, megtört tekintetek, hullák, akiknek még — úgylehet — dobog a szívük. Reménytelenség, a legsivárabb, amit valaha filmre vittek. Olyan, mint egy sikoltás. Látszólag szenvtelen, „távolálló" attitűdje még megrendítőbbé teszi. Ime, a „gazdag New York"-ban ez is van... Nem művészi, hanem társadalmi-politikai hatást akar elérni, aki ezt a filmet készítette.

Így lett műve jelentős.

Móricz Zsigmond:

A kőmíves szívja a pipáját

A kőmíves szívja a pipáját és mosolyog. Talán nem is mosolyog, csak az arca úgy van megszerkesztve, hogy mosolygós. Nem szól egy szót sem. Úgy ül a malteres, meszes, tökéletesen rongyos ruhájában, ahogy a munkáról átjött ebédelni, s lassan iszogatja fröccsöt. Még van fél órája egyig, könyököl az asztalon és mosolyog.

A borügynök, aki éppen rásózott öt hektó bort a kocsmárosra, szintén megevett egy kis pörköltet, s míg egy cigarettát sodor, fesztelenül átszól a másik asztalnál ülő kőmíveshez:

— Maga ide való?

— Nem.

— Hát hova való?

— Budapestre.

— Szóval nyaralót tataroz.

— Igen.

— Jó?

— Micsoda?

— Az a nyaraló.

A kőmíves mosolyog: — Egy szál gyufát megér.

— Régi?

— Nem régi, de rossz. Sötét, talajvizes. Nincs jól szigetelve. Kicsik az ablakok. A teteje nagyobb, mint a ház... Ebbe nyaralnak. Most is mind köhög... Kész betegség... Csak le kellene rombolni és újat építeni a helyére.

— Ha talajvizes.

— Lehet szigetelni.

— Építene nekik egy kis kalickát. Mi?

— Olyat, amibe lehet élni. Örülni az életnek. Hogy a nap is bele tudjon nézni. Hadd fürödjenek a napsugárban... A konyhája olyan, mint egy disznóól. Sötét, penészes. A cseléd szobában alszom, még a rabnak is jobb hálóhelye van. És ez nyaraló.

— Mégis költenek rá.

— Igen. Meghosszabbítják az életét: még nem csinált nekik elég bajt... Mind ilyen... Az egész sor... Egyik villa rondább a másiknál... Még a veranda is úgy van megcsinálva, hogy feltűnő legyen, s olyan kicsi, hogy nem fér el rajta hat ember. Négyholdas kertben nem volt helyük építeni.

S mindehhez szelíden mosolyog és szívja a pipáját.

— Hiszen maga pesti ember. Lássa, én azt hittem, vidéki.

— Miért?

— Olyan jó gömbölyű magyar képe van.

— Magyar vagyok.

— Hol született?

— Budapesten.

— Az apja vidékről került Pestre.

— Nem, az is itt született.

— A nagyapja is?

— Az is, mind.

— Az anyja is?

— Az is. Józsefvárosi. Mind józsefvárosi.

— Hogy hívják?

— Spasshuber.

A borkereskedő feláll s odalép. Kezet nyújt. — Firter vagyok.

Kezet fognak. Leül a borember a kőmíveshez: — Lássa, ez a baj.

— Micsoda?

— Hát hogy maga is munkanélküli, meg én is.

— Maga micsoda?

— Művezető voltam gépgyárban. Volt négyszobás lakásom, négyszáz pengő fizetésem. Leépítettek. Felvettek helyettem egy fiatal mérnököt száz pengővel. Én meg bort árulok... Maga mennyit dolgozott ebben az évben?

— Három hetet.

— Mennyi házbért fizet?

— Harminckét pengőt.

— Mennyivel adós rá?

— Még eddig kifizettem.

— Jó felesége van.

— Jó.

— Van iparja?

— Nincs.

— Vállal?

— Vállalok.

— Mit fizet az iparosnak?

— Tíz pengőt. Egy munka után.

— Akkor maga nem munkanélküli. Az a munkanélküli, aki gyárba vót, és most mihez fogjon. A sógorom mellettem vót a gyárba. Őt is elküldték. Most a Tabánt planirozza, 36 fillér órabér.

A kőmíves szívja a pipáját és mosolyog.

— Nekünk kőmíveseknek lehetne munka elég.

— Hogy?

— Le kék rontani minden házat, ami nem felel meg a mai időknek. És újat építeni helyette. Új Budapestet kéne mán építeni.

— A jó vóna. Akkor a vasgyárak is újra kezdenék az üzemet.

— A többi is. Tégla, cement, üveg, de még kenyér is több kellene, meg ruha, meg mozi, meg könyv... Államtitkár.

— Kicsoda?

— Akinek itt tatarozok... De nem ért hozzá.

A kőmíves feláll, fizet. Elköszön, indul a munkára. Szívja a pipáját, és tovább mosolyog.

SPORT

Az MTK Szombathelyről, a Szeged Pécsről vitte haza a bajnoki pontokat

Az NB I. ötödik fordulója is bővelkedett meglepetésekben. A legnagyobb meglepetést a Szeged okozta; a pécsi „oroszlánbarlangból" is el tudta hozni a két pontot. A mérkőzés elején látottak alapján meglepetést hozott a Ferencváros—Debrecen találkozó is, mert kezdetben úgy látszott, hogy a zöld-fehér csapat gólokkal nyeri meg a mérkőzést. A lelkes DVSC azonban magára talált, aránylag hamar kiegyenlített, s még a győzelme is a levegőben lógott. Inkább küzdelmet, mint jó játékot hoztak a találkozók. A legtöbb mérkőzésen a vendégcsapat védekezésre rendezkedett be. A fővárosi csapatok közül csak a Vasas javított a helyzetén lényegesen. Lassan az MTK is összeszedi magát. Erre vall, hogy Szombathelyen mindkét pontot megszerezte.

Egy szerencsés pillanat. A Görömcs előtt felpattanó labdát Janák megszerzi. Újpesti Dózsa—Dorog 2:2

Ferencváros—Debrecen 2:2 (2:1)

Az első negyedóra a nagy igyekezettel játszó Ferencváros komoly mezőnyfölényét, jobb játékát hozta. Míg a budapestiek fiatal kapusa, Géczi, csak két hazaadott labdát védhetett, Jakab kapuja előtt három nagy gólhelyzet is nyílott, de ezeket sorrendben Fenyvesi dr., Orosz, majd Friedmanszki kihagyta. A 15. percben szabálytalanul akasztotta a gólhelyzetbe került középcsatárt.

A büntetőt Novák, a jobbra mozduló Jakab mellett a kapu bal oldalába lőtte, 1:0.

A gól után kissé lefékezett a Ferencváros. A 30. percben Gazsó, majd Somodi lövése okozott gondot a zöld-fehérek kapusának. Váltakozó játék után, a 43. percben gyors helycserés ferencvárosi támadás bontakozott ki, aminek a végén Orosz váratlanul, mintegy 20 méterről, a jobbösszekötő helyéről élesen kapura lőtt. A labda a kapufára pattant, majd az elvetődött debreceni kapus fejéről a hálóba hullt. Öngól. 2:0.

Egy perc sem telt el és a debreceniek szépítettek.

Szünet után magára talált a Debrecen. Mintha kicserélték volna a játékosokat, sokkal jobban, lelkesebben játszottak. A 13. percben Gazsó szögletet ívelt a kapu elé, Géczi rosszul foutott ki a kapujából, a labda alá szaladt, s az a kezéről a hálóba csúszott. Öngól. 2:2.

Komló—Salgótarján 1:1 (1:1)

Az első percekben még változatos volt a játék, de aztán a hazai csapat szinte végigtámadta a félidőt. Gólhelyzet azonban nemigen adódott a salgótarjáni csatárok előtt, hacsak a komlói védelem kisebb-nagyobb hibáit nem számítjuk. Elsősorban a védelmi hibákból szerezhetett volna László, Menczel, majd Kriskó gólokat, a helyzeteket azonban elkapkodták. A Komló a 29. percben vezette az első támadást és mindjárt gólt ért el belőle. Iván vitte fel a labdát,

átcselezte a védelmet és mintegy tíz méterről a hálóba lőtt. 1:0.

Ismét hazai nyomás következett. A 38. percben Menczelhez került a labda, s a középcsatár

a 11-es tájékáról hatalmas bombát lőtt a bal felső sarokba. 1:1.

Szünet után ellaposodott a játék, jobbára a két 16-os között vándorolt a labda.

A piros-kékek két góljának szerzője. Machos (sötét mezben) — mint a képen is látható — az egész mérkőzés folyamán igen energikusan harcol minden labdáért. Bp.-i Vasas—Győri ETO 2:1

Vasas—Győr 2:1 (1:1)

A győri csapatban ezúttal játszott először az MTK-ból átigazolt Máthé. Már a 3. percben Machosnak nagy helyzete volt, de Barna remekül védett. A 30. perc hatalmas játékvezetői hibát hozott. Pál I. kiugrott és két győri védő, Koós és Kiss a 16-oson belül felvágták, a játékvezető, nagy meglepetésre, nem ítélt büntetőt. A 35. percben Machos mesterien verekedte át magát a védőkön, Barna is kijött a kapujából és

az összekötő hat lépésről a kapu közepébe gurította a labdát. 1:0.

Egy perccel a félidő befejezése előtt Mészöly egy ártatlan labdát kézzel érintett a 16-oson belül...

Taktikai győzelmet arattak a szegediek. Még Kocsis időnkénti előretörése sem segítette a pécsi csatárokat. Szeged—Pécs 1:0

A szünet után két győri szöglet következett, majd az 5. percben Bundzsák fordulásból, hatalmas bombát küldött a bal felső sarok fölé. A 18. percben Pál II. előtt nyílott gólhelyzet, de elhamarkodta azt. A 30. percben Barna egy kirúgás után kilépett a 16-os vonaláról, a szabadrúgást Machos a bal sarokba lőtte. 2:1.

MTK—Szombathely 2:0 (1:0)

Napsütéses, kitűnő időben a hazaiak kezdtek és rögtön igyekeztek átvenni a játék irányítását. Mégis, a 8. percben egy vendég ellentámadás során Nagy a félpályáról vitte fel a labdát, beadott, Vasas laposan a kapu közepébe lőtt. 1:0. A gól paprikás hangulatot teremtett, amiért a játék percekig állt a pályán.

Többnyire a hazaiak támadtak. Egy szombathelyi támadás végén, a 25. percben Márkus kapufát lőtt, majd egy perccel később óriási helyzetből, öt méterről, fölé fejelt. Kuti megsérült és ettől kezdve a balszélen statisztált.

A szünetben mindkét csapat lehiggadt. Többnyire az MTK támadott. A 18. percben újabb gólt lőtt. Bödör a fél pályáról vitte fel a labdát, kicselezte az egész védelmet, majd az eléje futó kapust is, aztán hegyes szögből, mintegy öt méterről a kapu közepébe lőtt. 2:0.

Szeged—Pécs 1:0 (0:0)

Mindjárt a mérkőzés elején kitűnt, hogy a Szeged szoros emberfogásra rendezkedett be. Szinte állandóan a pécsiek támadtak, de hiába, mert a szegedi védelem biztosan állt a lábán. A 13. percben pécsi szöglet után Török nagy helyzetet hagyott ki. Nem sokkal utána Dunai II. két lépésről a kapus kezébe továbbította a labdát. A másik oldalon Hajós előtt nyílt óriási helyzet, de az üres kapu mellé lőtt.

Szünet után néhány ügyes szegedi támadás következett. A 11. percben Polyvás nagy iramban futott el a szélen, ügyesen ugratta ki Nemest,

aki tíz méterről a hálóba talált. 1:0 a Szeged javára.

Heves hazai támadások következtek ezután, de az akciókba rendre hiba csúszott.

Ú. Dózsa—Dorog 2:2 (2:0)

Szombaton délután mintegy 20 000 néző előtt játszották le Újpesten az Ú. Dózsa—Dorog bajnoki labdarúgó-mérkőzést.

Több kihagyott helyzet után a 22. percben szerezte meg a vezetést a Dózsa. Bene mintegy 20 méterről lövésre szánta el magát, s a labda a rosszul vetődő Janák hasa alatt a jobb sarokban kötött ki. 1:0.

A 30. percben újabb gólt ért el a hazai csapat.

Szünet után esett a játék irama, és a színvonal is. A 4. percben szépíthetett volna a Dorog, de egy Monostori—Csóri akció után Monostori Lung elé fejelte a labdát, s az a földről a kapu fölé pattant.

A 34. percben szépített a Dorog. Szuromi Monostorinak adta a labdát, a középcsatár két embert is kicselezett.

és a kifutó Lung mellett a kapuba lőtt. 2:1.

Úgy látszott, hogy a hazaiak nyernek, amikor az utolsó percben Karába átcselezte Rajnát, akinek Sóvári a segítségére sietett, hazaadta a labdát, de röviden, Kertes beugrott, s három méterről Lung mellett. a kapu bal sarkába lőtt. 2:2.

Góllövőlista

7 gólos: Tichy (Honvéd).
5 gólos: Povázsai (Győr).
4 gólos: Kertes (Dorog), Machos (Vasas).
3 gólos: Albert (FTC), Garai (Komló), Menczel (SBTC), Nemes (Szeged).

A síugró Nyári Kupa győztese: Kiss Endre

A szabadsághegyi műanyagsáncon vasárnap befejeződtek a síugró Nyári Kupa küzdelmei. Bár a vasárnapi, negyedik versenyt Csávás László nyerte, a végső győzelem mégis Kiss Endre kezébe került, aki az előző három fordulóban több mint harminc pont előnyt szerzett. A serdülők versenyét a parádsasvári Angyal nyerte.

Úszó Európacsúcs Rotterdamban

Szombaton és vasárnap Rotterdamban rendezték meg Hollandia, az NSZK, Svédország, Anglia, Olaszország és Franciaország legjobb úszóinak hagyományos versenyét. A franciák az Európa-bajnok gyorsúszó Gottvalles, az olaszok az eltiltott Dennerlein nélkül álltak rajthoz. A 100 méteres női hátúszásban a holland Van Velsen megjavította saját Európa-csúcsát, de a többi számban is jó eredmények születtek.

Öt német, egy szovjet és egy francia győzelem az evezős-világbajnokságon

Óriási német fölénnyel zárult az első evezős-világbajnokság. A németek mind az öt váltottevezős számot megnyerték, s rajtuk kívül a szovjet és a francia evezősök tudtak szóhoz jutni. A váltottevezős számokban súlyos vereséget szenvedtek a tengerentúliak, különösen az amerikaiak, nyolcasuk nemcsak, hogy nem került be a döntőbe, hanem még a 7—12. helyért folyó versenyben sem kapott helyet.

Enyhe tolószélben, hatvanezer néző előtt kerültek sorra a futamok. Délelőtt a 7—12. helyezéseket eldöntő versenyekben a magyar kormányos kettős is érdekelve volt. Ebben a futamban sem ment jól párosunknak, 4. lett, s így végeredményben a 13. induló között a 10. helyet szerezte meg.

Kormányos négyesben világbajnok: Németország.
Kormányosnélküli kettősben világbajnok: Németország.
Egyesben világbajnok Ivanov (Szovjetunió) 7:07.09.
Kormányos kettősben világbajnok: Németország.
Kormányosnélküli négyesben világbajnok: Németország.
Kétpárevezősben világbajnok: Franciaország.
Nyolcasban világbajnok: Németország.

Balaton-bajnok: Sági és Pézsa

Vasárnap reggel a kardversennyel folytatódott a vívó Balaton-bajnokság Siófokon. Az egyesületek között folyó pontverseny arra indította a klubokat, hogy ezek az utolsó napon igyekezzenek megerősíteni vagy megjavítani helyezésüket a ranglistán. Ezért csaknem mindenki „aki élt és mozgott" elindult a kardversenyen. 139 versenyző kezdte meg a vívást a Munkaügyi Minisztérium üdülőjében.

Míg a mezőny egyik felét az „alkalmi" kardozók adták, a másik fele meglehetősen erősnek bizonyult. Ebbe tartoztak a lengyel kardvívók és néhány magyar felnőtt, illetve ifjúsági válogatott versenyző. A két legesélyesebb vívó természetesen a magyar Pézsa és a lengyel Ochyra volt, hiszen mindketten voltak már világbajnokság döntőjében: Pézsa Buenos Airesben, Ochyra pedig Torinóban.

A versenyen senkit nem emeltek ki. 24 csoportban vívott a nagy létszámú mezőny. A 17 lengyel versenyző közül 13 bekerült a legjobb 32 közé. Sőt, a legjobb 16 közé még mindig heten verekedték be magukat közülük.

A legjobb 16 közötti csörtéket már a szabadtéri színpadon vívták a párbajtőr döntővel felváltva. A 16-os mezőny érdekessége az volt, hogy ide már nem került be az ifjúsági válogatottak közül Kalmár, Torday, Döme és Simó. Közülük hárman lengyel versenyzőktől szenvedtek vereséget.

A párbajtőr Balaton-bajnok: Sági György (BVSC), 2. dr. Sallai (DVSC) 3. Schmitt (V. Meteor).

Kardvívásban Balaton-bajnok: Pézsa Tibor (Bp. Honvéd) 2. Ochyra (lengyel válogatott), 3. Lendvay (Bp. Honvéd).

A Csepel került az élre az NB II Nyugati csoportjában

A két NB II-es listavezető, a BVSC és a Diósgyőr is idegenbe látogatott. A Nyugati csoport éllovasa Mosonmagyaróvárral mérte össze erejét. A két veretlen csapat izgalmas küzdelméből döntetlen eredmény született. A második helyen álló Csepel nehéz harcban tudta kétvállra fektetni az oroszlányiakat, de a kis gólarányú győzelem is elegendő volt arra, hogy a Csepel az eddig első helyen álló BVSC-vel helyet cseréljen.

A Keleti csoport listavezetője, a Diósgyőr, Szegeden próbált szerencsét. A Diósgyőrnek ezúttal gyengébben ment és a BVSC-hez hasonlóan, csak az egyik bajnoki pontot tudta hazavinni. A második helyen álló Láng nagy küzdelem után a Bp. Előrét otthonában verte meg, így egyenlő pontszámmal állnak a gépgyáriak a gépgyáriak a tabella élén a diósgyőriekkel. A vidékieknek azonban jobb a gólarányuk. A csoport egyik legnagyobb meglepetését a Ganz-MÁVAG szolgáltatta. A múlt heti nagy gólarányú vereség után a budapesti együttes lelépte a Borsodi Bányászt.

A 6. forduló eredményei.

KELETI CSOPORT

Csepel—Oroszlány	1:0	(0:0)
B. Spartacus—Szállítók	2:1	(1:1)
K. Lombik—EVTK	2:1	(0:0)
Dunaújváros—PVSK		2:1
Székesfehérvár—Kaposvár		1:0
Mosonmagy.—BVSC		1:1
Gy. MÁV DAC—Budafok		1:0
Cs. Autó—Zalaegerszeg		3:1

KELETI CSOPORT

Ganz-M.—Borsodi B.	5:0	(3:0)
Láng—Bp. Előre	3:2	(0:1)
Eger—DEAC	2:1	(2:0)
Kecskemét—Nyíregyháza		1:1
Szolnok—Egyetértés		2:0
Ózd—Bp. Spartacus		5:2
Szegedi VSE—Diósgyőr		0:0
Miskolc—Salgótarj. K.		3:0

Az NB I állása

1. Szeged	5	3	1	1	4:4	7
2. Dorog	5	2	2	1	12:7	6
3. Bp. Honvéd	4	2	2	—	11:7	6
4. Vasas	5	2	2	1	6:4	6
5. Salgótarján	5	2	2	1	8:6	6
6. Ú. Dózsa	5	1	4	—	9:8	6
7. Győr	5	3	—	2	8:8	6
8. MTK	5	1	3	1	7:8	5
9. Debrecen	4	—	4	—	5:5	4
10. Pécs	5	1	2	2	3:4	4
11. Komló	5	—	4	1	8:11	4
12. Tatabánya	3	1	1	1	5:3	3
13. Ferencváros	5	—	2	3	6:10	2
14. Szombathely	5	—	1	4	5:12	1

Elmaradt mérkőzések: Debrecen—Tatabánya, Tatabánya—Bp. Honvéd.

A Bp. Honvéd lett az első — sorsolással

Szombaton Prágában játszották le a baráti hadseregek labdarúgó-tornájának döntőjét a Bp. Honvéd és a Dukla Praha között. A mérkőzés hatalmas küzdelmet hozott, s 1:1-es félidő után 3:3 arányú döntetlennel végződött. Kétszer 15 perces hosszabbítás következett, ekkor 4:4-re alakult az eredmény. A Bp. Honvéd góljait Tichy, Sofranek (öngól), Nógrádi és Komora szerezte. Ezután sorsolás következett, amely a Honvédnak kedvezett, s így a torna győztese lett.

Magyar sikerek

Kellemes, de hűvös időben fejeződtek be Dubrovnikban a jugoszláv nemzetközi teniszbajnokság küzdelmei. A férfi egyes érdeklődéssel várt döntőjében Komáromi és Kendai az első játszmában szoros küzdelmet vívott. Komáromi azonban lassan megtalálta Kendal mindkét oldalról erősen nyesett ütéseinek ellenszerét, és értékes győzelmet aratott. A vegyespárosban teniszezőink ugyancsak jól szerepeltek, és bár az ellenfél a második játszmában 4:3-ra vezetett, ezt a játszmát is a mieink nyerték.

Kettős magyar győzelem a kijevi repülőmodellező-világbajnokságon

A Kijev melletti Truhani-szigeten folytatták a repülőmodellező-világbajnokságot. A 2,5 kcm-es versenyben a 35 éves Krizsma Gyula — aki 15 éve foglalkozik a repülőmodellezéssel — világbajnokságot nyert. Tóth Imre harmadik. Bödge Károly hatodik. Ebben a számban a csapatvilágbajnokságot is Magyarország nyerte. A műrepülésben a várakozásnak megfelelően, a belga L. Grondal, a világbajnoki cím védője, megőrizte elsőségét. Csapatban a Szovjetunió bizonyult a legjobbnak, a magyar Egervári Géza a hatodik helyen végzett.

Zsivótzky 69,58 m-es Európa-csúcsot dobott

Szombaton délután az atlétikai Európa-bajnokságra készülő dobóatléták utolsó erőpróbájukat tartották a Vasas Pasaréti úti sporttelepén. Az őszi napsütésben ragyogó új Európa-csúcs született: Zsivótzki 69,58 m-re hajította a kalapácsot! Jó formáról tett tanúbizonyságot Kontsek Jolán is, aki a diszkoszvetésben 54,10 m-es eredménnyel győzött. A női gerelyhajítást Antal Márta nyerte 51,39 m-es, a férfi súlylökést pedig Nagy Zs. 18,29 m-es dobással.

Szabó I László szép győzelme Dunaújvárosban

Az országos gyorsasági motorkerékpár-bajnokság V. fordulójára Dunaújvárosban, az MHS rendezésében került sor. A 250-esek-nél Nagy és Ungi vívott hatalmas küzdelmet, a végén Ungi sebességváltó-hiba miatt visszaesett. A 350-es sportgépek versenyében Bürger biztosan nyert. Meglepetés a dunaújvárosi Ágoston 3. helye. A 350-es speciálgépek versenyében Kurucz a 12. körben az első helyről kiállt. Izgalmas versenyben Szabó I. László centiméterekkel előzte meg Cserkutit. Az 500-asoknál Kurucz fölényesen nyert. Az autósok két futamot mentek, mivel a Dunai Vasmű a forma junior kategóriára külön díjat adományozott.

Heti HÍRADÓ
(SAJTOSZEMLE)
Szerkeszti:
a szerkesztő bizottság
Kiadja:
a Belügyminisztérium Bv. Országos Parancsnoksága
Budapest VI., Lendvay utca 14—16
Szikra Lapnyomda